Book Free First Consultation Now
GP SINGH IMMIGRATION INC.
Registered Canadian Immigration Consultant
For all kinds of immigration advice call
514-559-7525

Gagan Preet Singh (RCIC, M Engg)
gpsinghimmigration@gmail.com
- Study Permit
- CAQ/CSQ
- Work Permit
- Tourist Visa
- PNP
- Super visa
- Family sponsorship
- Express entry
- Citizenship
- PCC / PR card Renew

Real
ਦੇਸੀ ਟਾਈਮਜ਼
Desi Times
ਹਫਤਾਵਾਰੀ
www.desitimes.ca
QCNA
VOLUME 7, ISSUE NO # 544 Friday, 02 OCTOBER, 2026, MONTREAL TEL : (438) 500-6024

Matrimonial

Canadian Well settled Sikh khatri ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ Canadian Born 1993 Born ਲੜਕੀ ਕੱਦ 5 ਫ਼ੁੱਟ 9 ਇੰਚ, Accounting ਦੀ Degree Holder Air Canada ਦੇ Head Quater Finance department ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਲਈ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ Canadian Born ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ well settled ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾ ਅੱਛੀ ਜਾਬ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ ਤੇ ਦਾੜੀ Trim ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Please Send Biodata and Pictures. Contact : Cell 514-465-8920, Whatsapp 514-465-8920

ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਤੱਕ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਤੇਲ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ 'ਕੌਮੀ ਹਿੱਤ' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐਲਾਨਿਆ

ਅਲਬਰਟਾ, 1 ਅਕਤੂਬਰ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਲਬਰਟਾ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਤੱਕ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਤੇਲ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ 'ਕੌਮੀ ਹਿੱਤ' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਲਗਭਗ 1,200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਇਹ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਬਰੂਡਰਹਾਈਮ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਡੈਲਟਾ ਤੱਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਰੀਬ 10 ਲੱਖ ਬੈਰਲ ਵਾਧੂ ਤੇਲ ਦੀ ਢੁਆਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 20 ਅਰਬ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਵਾਧੂ ਨਿਰਯਾਤ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਦੌਰਾਨ 70 ਤੋਂ 80 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 1.44 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮੂਲਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ 10 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਟੀਚਾ 2032-33 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰੀਮੀਅਰ ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਨੇ 'ਮੂਰਖ ਔਰਤ' ਵਾਲੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ, ਐਬੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, 1 ਅਕਤੂਬਰ : ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਜੌਨ ਹੋਰਗਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਵਿਡ ਐਬੀ ਨੇ ਐਲਐਨਜੀ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਮੂਰਖ ਔਰਤ' ਕਿਹਾ ਸੀ। ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਐਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰਗਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲਹਿਜ਼ਾ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਿਤ ਸੰਕੇਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਐਬੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ "ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ" ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਾਰਕ ਦੀ ਐਲਐਨਜੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿੱਚ ਐਲਐਨਜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚਤਾਣ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਜੀ-20 ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ ਸਿੱਧੂ

ਓਟਵਾ, 1 ਅਕਤੂਬਰ (ਪੋਸਟ ਬਿਊਰੋ) : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜੀ-20 ਵਪਾਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜੈਮੀਸਨ ਗ੍ਰੀਅਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗ ਹਾਲੇ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਧੂ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ, ਆਸਟ ?ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਵਪਾਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨਗੇ, ਜਦਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੈਅ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਰਿਫਾਂ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਪਾਰਕ ਤਣਾਅ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਜੀ-20 ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ, ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ।

ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਔਰਤ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰੋ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਇਹੀ ਮੇਰਾ ਦਿਲੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ

ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ

ਮੁਲਾਕਾਤੀ:- ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪੰਜਾਬ
ਫੋਨ ਨੰਬਰ : 9988566300

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮੇਹਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਹਿਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਇਹ ਤਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋ ਸਫਲਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਗਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕੇ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਤਰਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਇਛਾ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਠਿਕਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ! ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਰੂਹ ਬਰੂਹ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਜੋ ਵੀ ਕਿਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦੇਣ ਵੀ ਇਸ ਤਰਾ ਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕੇ ਉਸ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੋਕਾ ਵੀ ਨਹੀ ਮਿਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਨੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਪਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ! ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਤੇਜਪਾਲ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਕੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ! ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿਖਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਚੀਚਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦਸਵੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਿੰਡ ਕੇਰੋ (ਤਰਨਤਾਰਨ) ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਇਸ ਤੋ ਬਾਅਦ ਬੀ ਏ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੋਮੇਨ ਤੇ ਐਲ ਐਲ ਬੀ ਤੇ ਐਮ ਏ ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋ ਕੀਤੀ ! ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਤੋ ਹੀ ਸ਼ੋਂਕ ਸੀ ਅਦਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਦ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾ ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਉਸ ਵਿਚ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਟਕ, ਗਿੱਧਾ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੇਣਾ ਆਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਭਾਗਾ ਵੀ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ! ਪੰਜਾਬੀ ਸਕਰੀਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕੋਸਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ ਕੇ ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਚਾਹੇ ਥਿਏਟਰ, ਨਾਟਕ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਆਪ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾ !

ਪੰਜਾਬ ਟੁਡੇ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋ ਪਹਿਲਾ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੁਕਰ ਕਰਦੀ ਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਨੁ ਇਸ ਕਾਬਿਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੇਰਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਏ ਹੋ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾ ਜਿਸ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹਰ ਵਕਤ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮੇਨੂ ਇਸ ਤੇ ਮਾਣ ਵੀ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂਆ ਪੀਰਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੇਠ ਕੇ ਆਪਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹਾ, ਅਸਲ ਦੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋ ਪਹਿਲਾ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾ ਕੇ ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਮੈ ਇਸ ਕੰਮ ਤੋ ਖੁਸ਼ ਨਹੀ ਸਨ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਮੇਨੂ ਐਕਟਿੰਗ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਤੋ ਅਖ ਬਚਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਮੇਨੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਫਲਤਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ! ਮੇਰੀ ਸਭ ਤੋ ਪਹਿਲਾ ਸੁਰੁਵਾਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋ ਮੈਂ ਪੜਾਈ ਕਰਦੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਤੋ ਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪਿੰਡਾ ਦੇ ਸਕੂਲਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵਖ ਵਖ ਵਿਸ਼ਿਆ ਤੇ ਨਾਟਕ ਡਰਾਮੇ ਤੇ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਗਾਹ ਵਧੂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ! ਪਿੰਡਾ ਦੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ, ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ! ਇਸ ਤੋ ਬਾਅਦ ਮੇਨੂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਕਾਰਾ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਜਿੰਨਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਵੇਸਰ, ਵਰੁਨ ?ਜੀਤ,ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਹੋਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਣੀ ਨਾਟਕ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾ ਦੇ ਵੱਲੋ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਨਾਟਕ ਤੋ ਪਹਿਲਾ ਮੇਨੂ ਥਿਏਟਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀ ਸੀ ਕੇ ਥਿਏਟਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾ ਫਿਰ ਮੈਂ ਥਿਏਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਫੀ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਵਿਖਾਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਅਪ੍ਰੇਲ 1992 ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚੋਕ ਢੋਲੀਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਬਾਅਦ1993 ਦੇ ਵਿਚ ਅਮਰੁ ਸੀ ! ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਟਕ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਚਨੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮੁਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਸਰਪੰਚ ਵਰਗੀ ਔਰਤ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਲੋਕਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਵਜੋ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਵਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾ ਦੇ ਵੱਲੋ ਮੇਨੂ ਪੰਚਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਉਸ ਪੰਚਨੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀ ਭੁਲਦੇ ! 1999 ਦੇ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਅਲਫਾ ਦੇ ਉਪਰ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨਾ ਵਿੱਚ ਲੋਰੀ, ਅੱਗ ਦੇ ਕਲੀਰੇ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਡਰਾਮੇ ਆਏ !

2000 ਦੇ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾ ਮੋੜ ਲਿਆ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੇਨੂ ਗ੍ਰਿਸਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਰਖਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਇਹ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋ ਵੱਡੀ ਉਪਲਬਦੀ ਸੀ ਕੇ ਮੈਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਡੋਰ ਦੇਣਾ ਚੁਹੰਦੀ ਸੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਉਹ ਵੀ ਖਵਿਹਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਕਲਾਕਾਰ ਹਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ! ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਾਰਿਸ਼ਤੀ ਦੇ ਵੀ ਗੁਣ ਸਿਖ ਲਏ ਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਗ੍ਰਿਹਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਿਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕੇ ਇਕ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਦੇ ਬਾਰਬਰ ਸੀ ਇਸ ਤੋ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆ ਦਾ ਠਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਜਦ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸੀ ਜੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੋਲਤ ਤੋ ਘੱਟ ਨਹੀ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਨੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਵੀ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋ ਵੱਡਾ ਧਰਮ ਹੈ ! ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾ ਕੇ ਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਸ ਤਰਾ ਦਾ ਮੇਨੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਿਸ ਤਰਾ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾ ਉਸ ਤਰਾ ਸਭ ਪਰਿਵਾਰ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ! ਇਸ ਤੋ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਹਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਜੀ ਨੇ ਅਸੀ ਦੋਨਾ ਨੇ ਹੀ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੋਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾ ਦੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਫਿਲਮ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾ ਵੱਲੋ ਭਾਰੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਜਿੰਨਾ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾ ਵਿਚੋ ਪਿੰਡ ਸੁਣੀਦਾ, ਖੇਡ ਖਿਡਾਰੀ, ਸਾਵੀ, ਧਰਤੀ, ਅੱਧਖੜੇ,ਸ਼ਾਮਲਾਟ, ਮੈਂ ਗੂੰਗੀ ਨਹੀ, ਮੇਧਨੀ,ਲਾਲ ਬੱਤੀ ,ਸੁਖੀ ਸਾਂਝ ਤੇ ਸੜਕ ਨਾਮਾ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇ ਵੀ ਤੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬਤੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੇ ! 2004 ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੇਂਨਲ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੱਕ ਅਜੋਜਿਕ ਦੇ ਤੋਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿੰਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਜਿਲੇ ਸਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਤਰਨ-ਤਾਰਨ!

2006 ਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਫਿਲਮੀ ਸਫਰ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਤਰਾ ਮੇਨੂ ਮੇਰੇ ਮੰਨ ਪਸੰਦ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮਿਲਿਆ ਉਸੇ ਹੀ ਤਰਾ ਮੇਨੂ ਫ਼ਿਲਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਰੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਰੋਲ ਮਿਲੇ ਸਭ ਤੋ ਵੱਡੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਕਲਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਫਿਲਮ ਜਾ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਆਪਨੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਰੂਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਮੇਨੂ ਇਹ ਵੀ ਮੋਕਾ ਕਦੇ ਨਹੀ ਦਿਤਾ ਮੇਨੂ ਆਪਣੀ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦੇ ਰੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਮਾਂ, ਮਾਸੀ, ਭੂਆ ਹਨ ਜੋ ਕੇ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਤੋਰ ਤੇ ਵੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾ ਕਿਰਦਾਰਾ ਨੂੰ ਮੇਨੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆ ਉਪਲਬਦੀਆ ਤੇ ਪਹੁਚਾਇਆ ਹੈ ! 2006 ਦੇ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਕਾਰ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹਸ਼ਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਚਾਚੀ ਦਾ ਰੋਲ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਲੋਕਾ ਨੇ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ! ਮੇਰੀ ਫ਼ਿਲਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬਣ, ਜੱਟ ਏੰਡ ਜੁਲੀਅੱਟ ਭਾਗ-1 ਤੇ ਭਾਗ-2, ਨਾਬਰ , ਮੁੰਡਿਆ ਤੋ ਬਚ ਕੇ ਰਹੀ, ਫਿਰ ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਗੜਬੜ, ਐਵੇ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਰੋਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਪਿਛੋ (ਆਰ ਐਸ ਵੀ ਪੀ) ਪਰੋਪਰ ਪਟੋਲਾ, ਕੰਟਰੋਲ ਪਾਜੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹਨ ! ਅਨੀਤਾ ਦੇਵਗਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਓਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕੇ ਮੇਰੀਆ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆ ਹੋਰ ਵੀ ਫ਼ਿਲਮਾ ਆ ਰਹੀਆ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾ ਦੀਆ ਫ਼ਿਲਮਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੁਹੰਦੀ ਹਾ ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਸਟੋਰੀ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ! ਕੁਝ ਫ਼ਿਲਮਾ ਇਸ ਤਰਾ ਦੀਆ ਸਨ ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਸਟੋਰੀ ਮੇਨੂ ਪਸੰਦ ਨਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਮੇਰੀ ਕੋਸਿਸ਼ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰਾ ਦੀਆ ਫਿਲਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰਾ ਜੋ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੇਠ ਕੇ ਵੇਖ ਸਕਣ !

ਮੈਂ ਆਖਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਪੇਪਰ ਦੇ ਜਰੀਏ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਉਂਦੀ ਹਾ ਜੋ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀ ਸੇਧ ਦੇ ਸਕੇ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਨਵੇ ਕਲਾਕਾਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾ ਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਸਟੋਰੀ ਤੇ ਹੀ ਫ਼ਿਲਮਾ ਬਾਨਾਣ ਤਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਬੇਠ ਕੇ ਵੇਖ ਸਕੀਏ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਸਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾ ਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਕੁਝ ਗਿਣੇ-ਚੁਣਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾ ਜਿੰਨਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾ ਦੇ ਵਿਚੋ ਗੁਜਰਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀ ਸਕਦੇ ! ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕੇ ਔਰਤ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰੋ ਇਹੀ ਔਰਤ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ, ਭੇਣ ਤੇ ਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਮਨੇ ਰੂਹ ਬਰੂਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਲੋਕਾ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕੇ ਸਾਡੀਆ ਲੜਕੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜਾ ਭੁਗਤਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਚੰਗੇ ਕਲ ?ਕਾਰਾ ਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲ ?ਕਾਰਾ ਸਾਡੀ ਇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੋ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕੇ ਇੱਕ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ ! ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਇਸ ਤਰਾ ਦੀ ਬਾਣਾਓ ਕੇ ਸਭ ਲੋਕ ਆਪ ਦੀ ਪਿਠ ਪਿਛੇ ਵੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹ ਤਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਵਾਲਿਆ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਰੂਰਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਅਸੀਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਨੇ ਸਾਰੇ ਕਲ ?ਕਾਰਾ ਤੋ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹਾ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਉ ਨੂੰ ਪੜ ਕੇ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਵੀ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਨਵੇ ਕਲ ?ਕਾਰਾ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਅਗੇ ਇਹੀ ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹਾ ਕੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਕਲ ?ਕਾਰਾ ਦੀ ਤਰਾ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤਰੱਕੀਆ ਮਾਨਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰਖੇ ਧੰਨਵਾਦ !

ਪੀਐਮ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ': ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ, 25000 ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਬਰਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਡਿਗਰੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਕਟਰਲ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (CIC) ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਆਪ (AAP) ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਉਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 25,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ, 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1)(e) ਅਤੇ (j) ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੁਨੀਤਾ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐੱਨ. ਰੇਅ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ÷ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ @ਤੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ।ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ, ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸੀਆਈਸੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਤਕਾਲੀ ਸੀਆਈਸੀ ਐੱਮ. ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਆਚਾਰੂਲੂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ @ਤੇ ਸੀਆਈਸੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ @ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਡਿਗਰੀ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ @ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ @ਤੇ ਹੁਣ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ 'ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ) ਐਕਟ-2023' ਦੀ ਵਾਜਿਬੀਅਤ 'ਤੇ 23 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਏ ਵੰਡਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਊਰੇਟਿਵ (ਸੁਧਾਰ) ਪਟੀਸ਼ਨ (ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗਣ ਦਾ ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 23 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ 2023 ਦੇ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ

'ਚੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜਯਾ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਆਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੋ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਵੰਡਵਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ, ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਵਰੁਣ ਠਾਕੁਰ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ 'ਪੱਖਪਾਤ ਬਾਰੇ ਵਾਜਿਬ ਖ਼ਦਸ਼ੇ' ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡਵਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਧਾਰਥ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫ਼ਰਜ਼ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ... ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਵੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ– ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਵਧਣ ਤੋ ਬਾਅਦ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਜੈਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਜਾਂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਣਨ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ।ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਕਜੁੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵੀਰਵਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨਾਂ ਸ਼ਾਰਟਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ (ਸੰਗਠਨ) ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਖਬਿੰਦਰ ਸਰਕਾਰੀਆ ਪੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਔਜਲਾ ਦੋ ਵਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟਲਿਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਵਾਡਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੂਬਾ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਯੋਗ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ।ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ—ਜੋ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਹਨ—ਨੇ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੜਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੁਪਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵੜਿੰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਖੇਮੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖ ਸਕੇ ਅਤੇ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਸਕੇ।ਇਸ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਗੂ ਚੰਨੀ ਦੇ ਖੇਮੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ।

ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਮੇਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਵਰਤੀ: ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ – ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਾਕਾ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰੈਲੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ "ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੋਕ ਲਿਆਉਣ" ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਨੰਬਰ 32 ਵਰਤੀ ਸੀ।ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ (ਆਪ) ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹਨ। ਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ? ਕੀ ਉਹ ਦਫ਼ਤਰ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ? ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਨੰਬਰ 32 ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਮਿੱਤਲ ਦਾ ਘਰ (ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ) (ਅਰਵਿੰਦ) ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਉੱਥੋਂ ਮਾਮਲੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੈਗਾ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਵਜਾਏ ਗਏ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਗੀਤ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੇ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹਰਭਜਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਕੰਮ ਸੀ (ਰਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।'ਆਪ' ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰੈਲੀ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਡਰਾਮਾ ਸੀ, ਹਰਭਜਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਦੂਜਿਆਂ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਹਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ? ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਵਾਨੀ ਸੂਬਾ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ।

ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੰਬੋਧਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ - ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਰਚੁਅਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜਿਸਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਸਰਜੀਓ ਗੋਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ "ਐਕਸ" 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਅੱਜ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤ ਸਰਜੀਓ ਗੋਰ ਦੁਆਰਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ, ਕਿਰਗਿਸਤਾਨ, ਤਾਜਿਕਸਤਾਨ, ਤੁਰਕਮੇਨਿਸਤਾਨ, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਭਾਰਤ, ਮਾਲਦੀਵ, ਨੇਪਾਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦੂਤਾਵਾਸਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ। ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਡੇ ਰਾਜਦੂਤ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਰੂਬੀਓ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਵਫ਼ਦ ਨਾਲ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚਕਾਰ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੁਵੱਲੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਸਮਰਕੰਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਰੂਬੀਓ ਕਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ, ਕਿਰਗਿਜ਼ਸਤਾਨ, ਤਾਜਿਕਸਤਾਨ, ਤੁਰਕਮੇਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ 35+1 ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ! 3 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀਆਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ

ਮੈਲਬਰਨ- ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਗਲੋਬਲ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਤੇਲ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਰੋਕ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਦਰਮਿਆਨ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕੀਮਤ

3 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਮਿਡਲ ਈਸਟ 'ਚ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ 'ਹੋਰਮੁਜ਼' ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲਾਂਘਿਆਂ 'ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ @ਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 100 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਡੀਜ਼ਲ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਬੈਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਸਪਲਾਈ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਲੋਬਲ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਫਿਊਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਏਸ਼ੀਆਈ ਰਿਫਾਇਨਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪਲਾਈ ਲੈਣ ਲਈ ਹੋੜ ਲਗਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 4 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 298 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਲਗਭਗ 40 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦਾ ਉਛਾਲ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 55 ਲੀਟਰ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਭਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਆਮ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ 22 ਡਾਲਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾਈ ਮਾਰਚ 'ਚ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ ਪੁੱਜਣ ਸੰਗਤਾਂ : ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਖ਼ਾਲਸਾ

ਲੰਡਨ - ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦਲ ਯੂ.ਕੇ. ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ 2 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾਈ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ 2 ਅਤੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਰਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਅਤੇ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਲਵਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ, ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿਉਰਾ, ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ, ਭਾਈ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ, ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਾ, ਭਾਈ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਸਮੇਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਸਬਰ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਗੈਵੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ! ਕਈ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਚਰਚਾ

ਕੈਨਬਰਾ- ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਯੂਨੀਅਨ ਇੰਡੀਆ-ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੈਵੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੈਨਬਰਾ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਗੈਵੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ।1995 ਬੈਚ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ (IFS) ਅਧਿਕਾਰੀ

ਨਾਗੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਈ 2026 'ਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੌਂਪ ਕੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਥਾਈਲੈਂਡ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਆਫ਼ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।ਸਟੂਡੈਂਟ ਯੂਨੀਅਨ ਇੰਡੀਆ-ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ- ਵਧਦੇ ਕਿਰਾਏ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਕੰਮ ਦੇ ਸੀਮਤ ਘੰਟੇ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।ਗੈਵੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਐੱਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਅਤੇ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਸੈੱਲ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਵਸੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀਗੰਗਾਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਗੈਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ.ਪੀ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨੋਜ ਸ਼ਿਓਰਾਣ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਾਰੇ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖ਼ਾਰਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਦੀ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ 'ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ' ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ 2026 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਡੀ ਟੀ ਸੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨੌਸਾਦ ਸਿੱਦਿਕੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੂੰ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਲਮਾਰੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਂਗ ਇਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ ਐੱਸ ਐੱਫ ਅਤੇ ਡੀ ਟੀ ਸੀ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਸਟਮ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੋਚਣ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ (LoP) ਨੇ ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਕ੍ਰੀਨਸ਼ਾਟ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ (PMO) ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਗੁਮਨਾਮ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ÷ਜ਼ਹਿਰ÷ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ, ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੋਦੀ ਜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਸਟਮ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੋਚਣ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਇਸਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੁਮਨਾਮ ਟਵੀਟ ਵਿੱਚ, ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ 'Annihilation of Caste' ਅਤੇ ਜੋਤੀਬਾ ਫੂਲੇ ਦੀ a'Ghulamgiri' ਵਰਗੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਹਿਰ' ਘੋਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।" ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ, ਪੀ.ਐੱਮ.ਓ. (PMO) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ, ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾਖ਼ਲ ਹਨ। ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਜੋ ਪੇਪਰ ਲੀਕ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਟਰੋਲਜ਼ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਇਸ਼ਾਰੇ @ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ-ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟੀ, ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ’ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰ

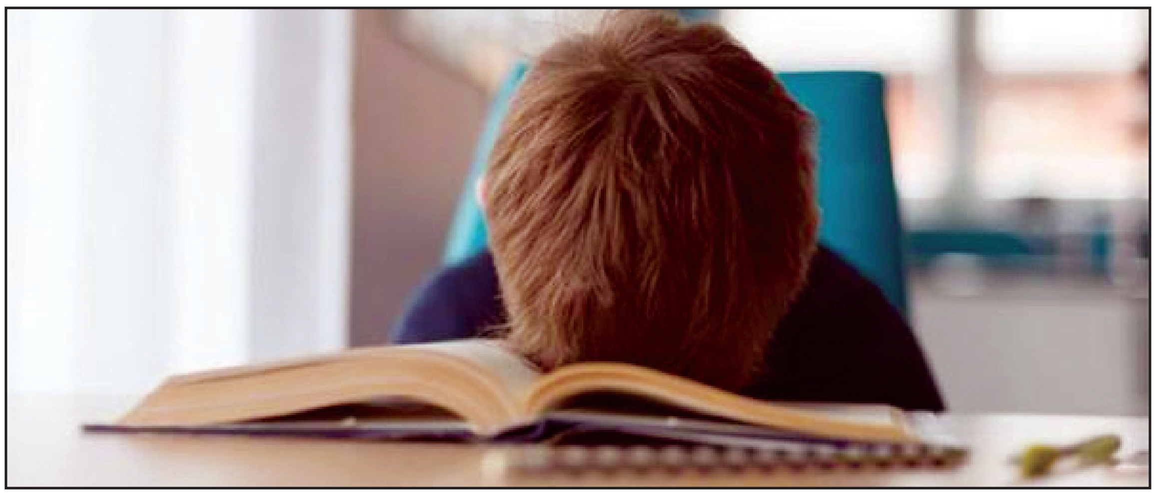

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ - ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ 83 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਣਿਤ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਚਾਰਨ ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਵਾਂ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ, ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਦਾ 1 ਤੋਂ 7 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ’ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਕਦਮ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਧਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 3-4 ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਮਿਸੀਸਿਪੀ ਬਣਿਆ ਮਿਸਾਲ

ਮਿਸੀਸਿਪੀ ਸੂਬੇ ਨੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਨੰਬਰ ’ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸੂਬਾ ਅੱਜ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੋਗ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਨਸ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੁਫ਼ਤ ਲੈਪਟਾਪ-ਟੈਬਲੇਟ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪੱਧਰ

ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਰਟਫ਼ੋਨ-ਮੁਕਤ ਜਮਾਤਾਂ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਪਾਅ ਹਨ। ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ੋਨ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਘੱਟ ਭਟਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਟੈਸਟ ਸਕੋਰ ਸੁਧਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਾਈਬਰ ਬੁਲਿੰਗ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਮੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਫ਼ਤ ਲੈਪਟਾਪ ਜਾਂ ਟੈਬਲੇਟ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਦਾ। ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸਮਾਰਟਫ਼ੋਨ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਕੂਲ ਆਊਟਕਮ, ਜਮਾਤ ਦਾ ਆਕਾਰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ’ਤੇ ਖਰਚ ਵਰਗੇ ਕਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਮਤ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ’ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਤੇ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਦੁਵੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ ’ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ’ਚ ਹੋਈ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਪਾਰ, ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸਣੇ ਦੁਵੱਲੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ‘ਲਿੰਡਸੇ ਓ. ਗ੍ਰਾਹਮ ਸੈਂਕਸ਼ਨਿੰਗ ਰਸ਼ੀਆ ਐਂਡ ਇਰਾਨ ਐਕਟ ਆਫ 2026’ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਵਧੇ ਵਪਾਰਕ ਤਣਾਅ ਦੀ ਪਿੱਠ ਭੂਮੀ ’ਚ ਹੋਈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਰੂਸ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਤੋਂ ਤੇਲ ਤੇ ਗੈਸ ਖ਼ਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ’ਤੇ 100 ਫ਼ੀਸਦ ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਵੀ 23 ਤੋਂ 25 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ’ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ’ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ‘ਐਕਸ’ ਤੇ ਪਾਈ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, “ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਸਾਰਥਕ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਪਾਰ, ਰੱਖਿਆ, ਊਰਜਾ, ਅਹਿਮ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਵੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਿਆਪਕ ਆਲਮੀ ਰਣਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨੇੜਲਾ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ’ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

Pro-Active Drayage TRANSPORT PAD

CLASS 1 DRIVERS NEEDED

Transport PAD is looking for drivers with **at least 3 years Class 1 experience within North America** to join our team here in Montreal. Experience at CP, CN and Port is an asset. This will be an employee driver (on our payroll), not incorporated. Will be entitled to vacation days, sick days and paid for all federal statutory holidays.

Transport PAD is a family-owned business operating for almost 40 years, totally independent and not affiliated with any third party or logistics company. We are a leader in **intermodal drayage** in Quebec, serving many logistics partners. We have an experienced operations team that take pride in treating our drivers with respect. The safety and security of our drivers is our top priority. We offer a competitive renumeration package (including monthly and annual bonuses) and a great work environment.

We are located at 10765 Chemin Côte de Liesse in Dorval Montreal. If you are interested in joining our team, please call Marc at 514-264-4630.

Transport PAD

http://www.transportpad.com

DAN-IPTV

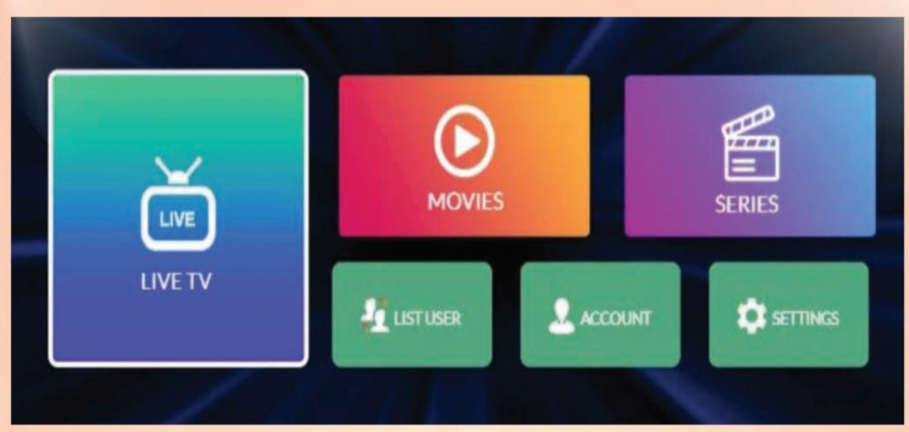

contact Info:438:929:8017

CHANNELS FROM AROUND THE GLOBE.

live channels,Punjabi,all Indian, Pakistani,English and All over The World with Sports package, Movies,Ppv,HBO,Sports, Netflix,Amazon,Disney,Apple,

ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇੰਡੀਅਨ ਲਾਈਵ ਚੈਨਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੁਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਪੋਰਟਸ ਚੈਨਲਾਂ, ਮੂਵੀਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ, ਐਚਬੀਓ, ਨੈਟਫਲਿਕਸ, ਡਿਸਨੀ ਅਤੇ ਐਪਲ ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ

Instagram:IAMDJDANNY

FACEBOOK: DANNY DANNY

ਅੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ | **ਭੈੜੇ ਨਿਯਮ ਘਟੀਆ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਿੰਦੇ ਹਨ : ਬੁਰਕ**

ਸੰਪਾਦਕੀ........

ਸਾਂਝਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇ ਤੋ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ 1961 ਦੀ ਮਰਦਮ ਸੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀ ਬਲਕਿ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਾਈ ਸੀ। ਕਿਉਕਿ 1957 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹਰੇ ਵਜੋ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਾਤਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਤਬੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗੁਸ਼ਤਾਖੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਬਾਲਾ , ਜਮੁਨਾ ਨਗਰ ਤੋ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਨੂਮਾਨਗੜ, ਗੰਗਾ ਨਗਰ ਤੱਕ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਮੇਸਾਂ ਲਈ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਚਾਰਚੰਨ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੀਰ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਨਿਸਾਨੇ ਲਾ ਕੇ ਫੁੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿੱਥੇ ਭਾਖੜਾ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦਾ ਇਲਾਕਾ ਪੰਜਾਬ ਚੋ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਹੀ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਰਕੇ ਕਮਜੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਚਾਲ ਖੇਡੀ ਗਈ, ਓਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਉਤਮ ਬਿਜਲਈ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਘੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਜਾਏ, ਇਸ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾ ਲਿਆ।ਇਸ ਤੋ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੰਗੜੀ ਸੂਬੀ ਤੱਕ ਸਿਮਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਭਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮ ਤੱਕ ਤੋ ਵੀ ਡਰਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋ ਅਬੇਸਲੀਆਂ ਨਹੀ ਹੋਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਖੁੰਜਣ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਕਿ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਸਾਜਿਆ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਂਵੇਂ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਾਜੋਈ ਨਹੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇ ਸਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਕਨੂੰਨ ਵੀ ਫਾਇਲਾਂ ਤੋ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋ ਵੱਧ ਅੰਗਰੇਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇੱਕ ਚਪੜਾਸੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀ। ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਖੁੱਲੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਰ ਜਮੀਨ ਤੇ ਬਣੇ ਇਹਨਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੀ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲੈਣ। ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਤੋ ਮਾਨਤਾ ਪਰਾਪਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੀਡੀਅਮ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀ ਬਲਕਿ ਅੰਗਰੇਜੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਤੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ਤਾ ਮੂਰਖਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ,ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਜਜ਼ਬਾ,ਭਾਵਨਾ,ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ।ਇਕ ਸਾਹਸ,ਸਿਦਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤਵ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੀਰਤਾ ਭਰਪੂਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਅਦੁੱਤੀ ਜੰਗ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਕਿਵੇਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਇਸ ਵੱਡਮੁੱਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼,ਕੌਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ ਉਦੇ ਪੂਰਨ ਜਜ਼ਬਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਅੰਸ ਮੈ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ,1896ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਠਾਣਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ,ਵਿਦਰੋਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੇਹਾਦ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਵੰਗਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ31ਦਸੰਬਰ1896ਨੂੰ 36ਸਿੱਖ (ਹੁਣ4ਸਿੱਖ) ਨੂੰ ÷ ਸਮਾਨਾ ਰਿੱਜ'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਉਪ੍ਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਵਿੰਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਲੈਫ. ਕਰਨਲ ਜੇ ਹਾਊਸਟਨ,ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ,2ਜੂਨ1897ਨੂੰ ਲੋਕਹਾਰਟ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ,ਫ਼ੌਜੀ ਟੁਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ,ਦਾਰ,ਸੰਗਰ,ਸਰਤ੍ਰੋਪ ਕੁੰਗ ਤੇ ਗੁਲਸਤਾਨ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤਕ ਫੈਲਾਅ ਦਿੱਤਾ,ਜੋ ਲਗਭੱਗ ਇੱਥੋਂ ਤਕਰੀਬਨ5ਮੀਲ ਦੇ ਫ਼ਾਸਲੇ ਤੇ ਸੀ । ਖੱਬਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕੈਪਟਨ ਡਬਲਿਊ. ਬੀਗੋਰਡਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠ ਸੀ,ਨੇ 08 ਜਨਵਰੀ 1897 ਨੂੰ ਪਰਚਿਨਾਰ'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ,ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਟੁਕੜੀਆਂ ਥਾਲ ਅਤੇ ਸੱਦਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਲੜਾਈ ਛਿੜਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੱਕਾ ਗੈਰੀਜਨ ਕੋਹਾਟ ਵਿਖੇ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਰੀਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਸੀ,ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਜਗ ?ਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲਾਂਘਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸੀ।27ਅਗਸਤ ਅਤੇ8ਸਤੰਬਰ1897ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਉਗਰਜਾਏ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੱਬੇ ਵਿੰਗ'ਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ,ਪਰ 10ਸਤੰਬਰ1897ਤਕ ਰੱਖਿਆ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ ਪਛਾੜਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਕੀ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ10,000ਦੇ ਕਰੀਬ ਤਾਕਤਵਰ ਅਫਰੀਦੀ ਲਸ਼ਕਰ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਗਰਜਾਏ ਵੀ ਸਨ,ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮਾਨਾ ਚੌਂਕੀ'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੱਖਿਆ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਪਛਾੜਦੇ ਹੋਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਚੌਕੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ 12 ਸਤੰਬਰ 1897 ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ8000ਅਫਰੀਕੀ ਉਗਰਜਾਈ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਚੌਂਕੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਤੋਂ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਈ ਰੱਖਿਆ ਟੁਕੜੀ ਤਕ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਨ,ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਅਤੇ ਰੀਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ। ਚੌਂਕੀ ਕੋਲ ਬਟਾਲੀਅਨ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਾਧਨ ਸਿਰਫ਼ ਹੈਲੀਓਗ੍ਰਾਫ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ,ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਗੌਰਵਮਈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੜਾਈ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਰੁੱਖ ਉਦੋਂ ਅਪਣਾਅ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਲਸ਼ਕਰ12ਸਤੰਬਰ1897ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ9.30ਵਜੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਚੌਕੀ ਦੀ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ7589155501

ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਟੁਕੜੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਮੇਤ22ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਛਾੜਿਆ ਸਗੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਪੋਸਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਦਿਨ ਭਰ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਮੌਕਾ ਅਜਿਹਾ ਆਇਆ,ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਗੁੱਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਰਦੈਇਤਾ ਭਰਪੂਰ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਚੌਕੀ ਦੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਧੂੰਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਧਾੜਵੀ ਪੋਸਟ ਅੰਦਰ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਘੁਸਾਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਏ। ਗੁਲਸਤਾਨ ਗੈਰੀਜਨ ਇਹ ਸਭ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਦੂਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਪੋਸਟ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਹਵਾਲਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੇਰਾਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਜੰਗਜੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮਤਾ ਪਕਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਤੇ ਪਲਟਨ ਦੀ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਪਲਟਨ ਦੇ ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਨੇ ਗਾਰੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਬਣੀ ਚੌਕੀ,ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਤਾਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਿਆਂ'ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੈ... ਜਬਿ ਆਵਿ ਕੀ ਆਉਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੈ ਅਤਿ ਹੀ ਰਣਿ ਮਹਿ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੋ,'ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ'ਚ ਆਖ਼ਰੀ ਗੋਲੀ ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਤਕ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਛੱਕੇ ਛੁਡਾਉਂਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ22ਸੂਰਬੀਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ,ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਇੰਚ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :165ਹਵਲਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, 332ਨਾਇਕ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, 546ਲਾ. ਨਾਇਕ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ, 1321ਸਿਪਾਹੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, 287ਸਿ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ, 492ਸਿ. ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ, 182ਸਿ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, 359ਸਿ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ, 687ਸਿ. ਦਇਆ ਸਿੰਘ, 760ਸਿ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, 791ਸਿ. ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ, 834ਸਿ. ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, 814ਸਿ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, 871ਸਿ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, 1733ਸਿ. (ਸਿਗਨਲ ਮੈਨ) ਗੁਰ ਸਿੰਘ, 163ਸਿ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ, 1257ਸਿ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, 1265ਸਿ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, 1556ਸਿ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, 1651ਸਿ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, 1221ਸਿ. ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਨ. ਸੀ. ਈ. ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾਦ,ਅੱਜ ਸਮੁੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਯਾਦਗਰਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ,ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਗੁਰੂਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸੁਸ਼ੋਬਿਤ ਹੈ,ਹਰ ਸਾਲ ਇਥੇ ਸ਼ ?ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,ਫੌਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਐਕਸ ਸਰਵਿਸਮੇਨ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਿਰਇਥੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ,ਸ਼ਹੀਦ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਕੀ ਚਿੰਤਾਉ ਪਰ ਹਰ ਬਰਸ ਲਗੇਂਗੇ ਮੇਲੇ,ਵਤਨ ਪਰ ਮਿਟਨੇ ਵਾਲੋ ਕਾ ਬਾਕੀ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾ ਹੋਗਾ

ਦੇਸੀ ਟਾਈਮਜ਼

Head Office :
424 Bourbonnais
LaSalle, QC H8R 2Z1

Tel : 514-827-2929
Fax : 514-363-0957

Publisher	:	Manjeet Singh Athwal
Managing Director	:	Manpreet Singh
Editor-in-Chief	:	Amarjit singh
Office Admin	:	Satnam Singh
Design by	:	
Videographer	:	Navjeet Sharma
Photographer	:	Paul Awasthi, Nirmal Bal GKB Media
Arts Critic	:	Wendy Rockburn
Free Lance Reporter	:	Joanne Penhale

Email : singhatthwal@gmail.com
smanjeet@sympatico.ca

Publishers Note

Desi Times and people associated with it are not responsible for any claims made by the advertisers or endorse any of their products or service advertised within. The views expressed in the Desi Times don not necessarily reflect the views of the publisher and editor. Desi Times is in the business of selling space but does not test or confirm the legilmacy of the claim made in the paper. Desi Times dones promote a healthy forum for discussion of a myriad of views in peaceful civilized manner while trying to dissuade any form of discrimination and abuse.

Contribution to the growth of the paper is most appreciated and sponsors and advertisers are trained for their support. We would like to thanks all the well wishers and supporters of Desi Times for making this endeavor possible. Let us be proud of our roots, humble in our temperament and rigorous in our efforts to attain greatness in our achievements

ਇਨਸਾਨੀ ਜੀਵਨ ’ਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ

ਸਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਗਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਈ ਐ...। ਸੁੱਖ ਦੁੱਖ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖ ਦੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਆਰਟ ਆਫ਼ ਲਾਈਫ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਣਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ,ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਇੱਕ ਕਲਾ ਹੈ ,ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਖੁਸ਼ ਰਹਿ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ।ਇਹ ਦਾਤ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਨੰਦਮਈ ਬਸਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ,ਬਸ ਸਿਰਫ ਕੱਟਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਹਾਸਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੌੜ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਸਮਝਣਾ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਦੌਲਤ ਸ਼ੁਹਰਤ, ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ) ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੰਨ ਲੈਣਾ। ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ;ਨਿਮਰਤਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਆਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਜਿੰਨਾ ਇਨਸਾਨ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਰਹਾ, ਦੋਲਤ ,ਪੈਸਾ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣੀ। ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰੱਬ ਨੇ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਹੁਣ ਇਨਸਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੱਸਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ,ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਮਰਤਾ ,ਪ੍ਰੀਤ ,ਪਿਆਰ,ਸਬਰ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ।ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋਲ ਠਰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਨਕਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ,ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਂਹ- ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਜਿੱਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਓ, ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਜੋ ਅੰਦਰੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ।ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਅਕਸਰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਚਿੰਬੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ÷ਹੱਸਦਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵੱਸਦੇ÷ ਇਸ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਿੜ ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸੀਏ ,ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਏ ,ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਚੱਲੀਏ ਕਿ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਤੀਤ ਕਰੀਏ। ਜਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਛੋਟੀ ਹੈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਇਥੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਕਰੋ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਹਾ

ਲਵੋ ,ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਸਰ ਕਰੋ। ਮੱਥੇ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਤਿਊੜੀ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਆਓ। ਜਿਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਉਦਾਸੀ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖੜਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੇ ਹੱਸਣ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ ਕੇ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਕਈ ਰੋਗ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਰਮੋਨਜ਼, ਬੀਪੀ, ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਅਕਸਰ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਸਨ।ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਜੋਕਾ ਇਨਸਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਰਹੇ, ਪਰ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ।ਇਹ ਹੁਣ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ,ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਦਾਸੀ ਭਰਿਆ ਮਨ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲਓ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ÷ਖੁਸ਼ੀ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਘੱਟਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਓ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਕੂਨ ਮਿਲਦਾ, ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਆਓ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਓ।

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਜਰੂਰ ਕਰੋ। ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਓ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜੋ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲੇ। ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲੇ ,ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਸਕੂਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ ,ਜਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਗੱਲ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ !ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ,ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਹੋਣਗੇ ,ਫਿਰ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਬਣਾਓ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਸਰ ਕਰੋ ਕਿ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ ਹੈ ,ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਓ । ਖ਼ੂਬ ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ ,ਖ਼ੂਬ ਪੈਸਾ ਕਮਾਓ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਭਰਿਆ ਮਾਹੌਲ ਰੱਖੋ। ਪੈਸਾ ਦੇਖੋ ! ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਵੀ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਭਜੋ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾ ਲਵੋ। ਪੈਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ,ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸਵੇਰੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਵਰਜਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੋਗਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੱਸਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਹੱਸਣਾ ਸਰੀਰ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਵਾਈ ਹੈ। 2005 ਤੋਂ ਮਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਸਾ ਦਿਵਸ ÷ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਚੁਟਕਲਿਆਂ, ਕਾਮੇਡੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੱਸਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ,ਪਿਆਰ, ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਈਕਲ ਬਾਪੂ ਦਾ

'ਸਾਈਕਲ ਅਮੀਰ ਦੀ ਕਸਤਰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਹਸਰਤ' ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਤਾਂ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਰੇਡਿਉ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ 'ਸਾਈਕਲ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ੩੩' ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਗੀਤ ਪੂਰਾ ਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਦਾਦਾ ਜੀ ਸਰਦਾਰ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬੜੀ ਯਾਦ ਆਈ। ਗੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਮੈਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ। ਡੈਡੀ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਾਪੂ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ (ਦਾਦਾ ਜੀ) ਇੱਕ ਲੱਤ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਹੀ ਇੱਕ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੱਕੜ ਦੀ ਫੌੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਤੁਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਾਰੀ ਬਲਕਿ ਹਰ ਕੰਮ ਬੜੇ ਹੀ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਇੱਕੋ ਲੱਤ ਨਾਲ ਖੁਦ ਕਈ ਕਈ ਕਿੱਲੇ ਕਣਕ ਹੱਥੀਂ ਵੱਢੀ ਉਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਨ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟੁਣਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸਨ। ਕੀਰਤਨ ਵੀ ਉੱਚੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਸਨ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਹਸੂੰ ਹਸੂੰ ਕਰਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਚਿੰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਗੱਲ ਸੀ ਉਹ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਤੀਹ-ਤੀਹ ਚਾਲੀ-ਚਾਲੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀਂ ਵੀ ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚਾਹੇ 150 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਸਵਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਈਕਲ ਹੀ ਹੰਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬੱਸ ਜਾਂ ਰੇਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਮੇਰੇ ਨਾਨਕੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਨ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਅਕਸਰ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਫੈਦ ਚਿੱਟੇ ਬਾਣੇ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾਹੜੇ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਲੱਤ ਨਾਲ ਦੋ ਪਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਆਮ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਦੇਖਦੇ ਤਾਂ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੰਦੇ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪੀਡ ਵੀ ਬੜੀ ਸੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਮਜ਼ਾਕ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹੋਰ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਡੈਡੀ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋ ਜਣੇ ਹੋਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਚਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਬਾਪੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਤੇਲ-ਗਰੀਸ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਵੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਚਮਕਾ ਕੇ ਸਨ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਹੀ ਸਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੱਸ ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਕਿ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਕੱਪੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਟੱਲੀ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭੱਜ ਕੇ ਗੇਟ ਤੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਾਈਕਲ ਫੜ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦੇਣਾ।

ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਆਦਮੀ ਕਾਹਲ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬਹੁਤ ਹਨ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸੁੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅੱਜ ਘਰ ਤੋਂ ਸੌ ਮੀਟਰ ਵੀ ਦੂਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਕਿੱਕ ਮਾਰਨੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਖੇਤ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ/ ਸੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲਾਉਣ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ,ਕਿਸੇ ਘਰ ਸੁਨੇਹਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਲਈ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਇਹੀ ਹਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਗੱਲ ਕੀ ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣਾ ਸੋਹਲਪੁਣਾ ਜਾਂ ਫੈਸ਼ਨਪ੍ਰਸਤੀ ਭਾਰੂ ਹੈ।

ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਫਿਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ,ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ,ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ, ਸਸਤੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਸੌਖਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਉ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸਵਾਰੀ ਹੈ ਸਾਈਕਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਕਈ ਲੋਕ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਣਾ ਆਪਣੀ ਹੱਤਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਨਹੀਂ ਦੋਸਤੋ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਖੋ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਸੱਠ ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨੰਦੇੜ ਤੱਕ ਸਾਇਕਲ ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਸੋ ਦੋਸਤੋ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਧੁੰਦਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਆਓ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੀਏ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੀਏ, ਪੈਸਾ ਬਚਾਈਏ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘਟਾਈਏ।

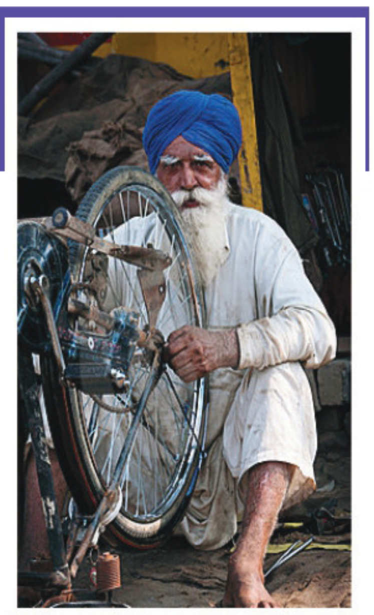

ਸਵਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਬਠਿੰਡਾ
ਮੋ-75291-19192

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਡਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼

ਭਾਈ ਹਰਿਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ

ਫਰਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੋਟਰ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟਵੀਂ 'ਤੀਸਰੀ ਧਿਰ' ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ, ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਪੰਥਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੂਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰੀ ਤੀਸਰੀ ਧਿਰ 2014 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ 26 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਜੀਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਜਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਖ਼ਿਰ ਦਿੱਲੀ ਆਧਾਰਿਤ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਉੱਭਰੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਸਮਰਥਨ ਕਿਉਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਗੌਰਵ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਡਲ ਇਸ ਧਿਰ ਨੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਆਧਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮੂਲ-ਪ੍ਰੇਰਕ ਧਿਰ ਵੀ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਆਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਜਤਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸਥਾਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫ਼ਿਲਾਸਫੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਡਲ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ? ਆਖ਼ਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਆਧਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬਦਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਉਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਇਹ ਖਲਾਅ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕੀਆਂ ?

1978 ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਹਟਵੀਆਂ ਜੋ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਉੱਭਰੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਖੇ ਹੋਣ, ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਿਰ ਹੀ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਰਥ ਲੱਭਦਿਆਂ ਜੋ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਚ ਬਣਾਏ, ਉਹ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਹਟਵੀਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਸਕੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇ। 1989 ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤਕ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਹਟਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਦਲ ਦੇ ਉੱਭਰਨ ਦੀ ਜੋ ਆਸ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਹੁੰਚ, ਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਡਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀ ਭਵਿੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤਰੱਕੀ

ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਤੋਂ ਬੱਸ ਤੁਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਡਕਟਰ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਇਆ ਸੀ। ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੋ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਝੋਲੇ ਚ ਪਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਿੰਦਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾਂ। ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਦਾ ਉਹ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਇੱਕ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ,ਫੋਨ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇੱਕਦਮ ਫੇਰ ਪਿੱਛੇ ਆ ਗਿਆ। ਬਈ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਨਹੀ ਮਿਲੀ ਉਹ ਮੰਗ ਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈ ਲਵੋ,ਉਸਨੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸੀ,ਪਰ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਪੂਰੀ ਬੱਸ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ,ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਥੇ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਮੈਬਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ,ਬਈ ਮੋਬਾਇਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਅੱਗੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੇ ਚੈਕਰ ਖੜੇ ਨੇ,ਮੈਨੂੰ ਸੱਤ ਵੀਹ ਤੇ ਤੁਰੀ ਬੱਸ ਵਾਲੇ ਦੇ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਹ ਦੋਵੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੱਤ ਵੀਹ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਇਸ ਬੱਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੀ ਹੋਣੀ ਤੇ ਉਸ ਬੱਸ ਵਾਲੇ ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਖੜੇ ਚੈੱਕਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਣੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅੱਗੇ ਬੱਸ ਚੈੱਕ ਹਊ ਸਭ ਕੁੱਝ ਠੀਕ ਮਿਲੂ,ਚੈੱਕਰ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਠੀਕ ਭਰਨਗੇ ਤੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੰਡਕਟਰ ਦੀ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਲਾਜਮੀ ਹਵੇਗੀ। ਕਿਉਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜੇ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਇਨਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣ ਹੀ ਨਹੀ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਮੁਲਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰੂ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਸਮਝ ਨਾਂ ਆਈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੰਗੋਰੀ
9872010560

(ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ)

ਉਪਰਲੀ ਕਮਾਈ

ਬੀਰੋ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦਾ ਝਾੜੂ ਪੋਚੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦੋਨੋਂ ਜੀਅ ਮਿਹਨਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ-ਲਿਖਾ ਕੇ ਚੰਗਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਮਾਹੌਲ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਚਾਹੇ ਉਸ ਪੈਸਾ, ਨਸ਼ਾ ਤੇ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਬੀਰੋ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਜਦੋਂ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਿਡੌਣੇ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕਰਦਾ। ਬੀਰੋ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਦੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਖਰਚ ਕਿਥੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਅੰਬ ਖਾ ਗੁਠਲੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ। ਇਹ ਸੁਣ ਬੀਰੋ ਸੋਚ 'ਚ ਪੈ ਗਈ। ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਕਿਤੇ ਗਲਤ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਤੇ ਉਹ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਅੱਤ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬੀਰੋ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਬੀਰੋ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲੱਗੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਤੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਅੱਗੋਂ ਬੀਰੋ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਪਰਲੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਪੀਤੀ ਹੈ। ਬੀਰੋ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਰੈਲੀ ਲਈ ਦਿਹਾੜੀ ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ, ਤੇ ਦਾਰੂ ਮੁਫਤ ਪਿਆਈ ਹੈ। ਬੀਰੋ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਕਮਾਈ ਸ਼ਰਾਬ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਮਿਹਨਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰੁੜ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਂਡਸਾ
ਪਾਤੜਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ

ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਰੱਖੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ

ਜਦੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾ ਬੱਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਦਾ ਮਹੌਲ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸਦੇ ਨਾਮਕਰਨ ਦੀ। ਅਕਸਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਸਭ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸਮੱਸਿਆ ਘੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਬਦ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਨਾਮਕਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਝ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦਸਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮ ਰੱਖ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋੜ ਵਿੱਚ ਹਾਸੋ ਹੀਣੇ ਨਾਮ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਨਾਂਵਾ ਵਿੱਚੋ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਨਾਂਵਾ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਦੇ ਸਮੇਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ ਕਿ ਨਾਮ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਣੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ

ਉਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਅਤੇ ਘਟ ਸ਼ਬਦਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਰੱਖਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਜਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਵੱਲੋ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਨਾਮ ਬੱਚੇ ਲਈ ਸਹੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾ-ਬਾਪ ਨੇ ਖੁੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬੱਚਿਆ ਦੇ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਛੋਟੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਨਿਕ ਨੇਮ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਬੜੇ ਹਾਸੋ ਹੀਣੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਸ਼ਿਸ ਕਰੋ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਸਾਰਥਿਕ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਾਮ ਰੱਖਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੋ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕਰੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ।

ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਤਰਨ ਤਾਰਨ

ਬੰਦ ਮੁੱਠੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ

ਰੌਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਾਕਟਰ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਕ ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਸਟੂਲ ਉਪਰ ਬੈਠ ਗਈ।

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਜਗਿਆਸਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ''ਹਾਂ ਜੀ ਦੱਸੋ ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਗੱਲ ਏ ?''

ਲੜਕੀ ਨੇ ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਹਾ, ''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੇਰੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਹਿ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਬਸ ਇਕ ਜਗ ?ਹਾ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬੜੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ।''

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮੱਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮੁਨਸਾਬਿ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨਾ ਆਇਆ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸੋਚ ਸਮਝ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਲੜਕੀ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਆਈ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਰੇ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਟੈਸਟ ਠੀਕ ਨਿਕਲੇ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦਵਾਈਆਂ ਬਦਲ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ।

15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਹ ਲੜਕੀ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।''

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਂ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਵਾਈਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਸਾਰੇ ਠੀਕ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ।''

ਡਾਕਟਰ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕਿਉ ਨਾ ਇਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦਿ ?ਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਿਚ ਉਤਰਦਿਆਂ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਰੀਰਕ ਰੋਗ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ? ਜਾਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋਇਆ ? ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ? ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਬੰਦ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈਆਂ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸੀ ? ਇਹ ਹੱਥ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਠੀਕ ਹਰਕਤ ਕਰਦੇ ਸੀ ਆਦਿ ?

ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵਿਚ ਉਤਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, '' ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ।''

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਬੇਝਿਜਕ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੋ ? ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਠੀਆਂ ਬੰਦ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈਆਂ ?

ਉਹ ਲੜਕੀ ਬੁਸਕ-ਬੁਸਕ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਹੰਝੂ ਪੂੰਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠਰੱਮੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ।

ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਸ 'ਚੋਂ ਇਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ, ਭਰ ਜਵਾਨ, ਗੋਰੀ ਚਿੱਟੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕੱਢ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, '' ਇਹ ਕਿਸਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ? ਇਸਦਾ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ? ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਿਆਂਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ, ''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਮੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਮੇਰੀ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ।''

ਡਾਕਟਰ ਇਕਦਮ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਦੀ ਉਹ ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਲੜਕੀ ਵੱਲ ਅਤੇ ਕਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਂਵਲੇ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਦੀ, ਭੱਦੀ ਜਿਹੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲੀ ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਲੜਕੀ, ਅੱਖਾਂ ਥੱਲੇ ਗੜ੍ਹੇ, ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਾਯੂਸੀ, ਕਾਨਾ ਜਿਹਾ ਜਿਸਮ, ਮਰੀਅਲ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਜਰਾ ਕੀ ਹੈ ? ਕਿ ਏਨੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲੜਕੀ ਤੋਂ ਏਨੀਂ ਭੱਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਈ ?

ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਉਦਾਸੀ 'ਚੋਂ ਸਾਰੀ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾ ਕੇ ਮੱਧਮ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ, ''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਕ ਕੋਰਟ (ਕਚਹਿਰੀ) ਵਿਚ ਇਕ ਜੱਜ ਦੀ ਸਟੈਨੋ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਵਾਰੀ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਲਗਭਗ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਜੱਜ ਦੀ ਸਟੈਨੋ ਲੱਗੀ ਸਾਂ। ਜੱਜ ਦੇ ਇਕ ਕੇਸ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ (ਮੁਕੱਦਮਾ) ਇਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਲੜਕੇ ਉਪਰ ਸਮਗਿਲੰਗ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਉਹ ਲੜਕਾ ਉਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਲੜਕੇ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਲੜਕਾ ਇਕ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਲੜਕਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਕਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਰਲੇ ਮਿੰਨਤਾ ਕਰਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਭੋਲੇਪਣ ਅਤੇ ਤਰਲਿਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਲੜਕਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਗਿਫ਼ਟ ਲਿਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੀਮਤੀ ਗਿਫ਼ਟ ਲੈ ਆਉਂਦਾ। ਗੱਲ ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਚਲੀ ਗਈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਲਈ ਵੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗਹਿਰੀ ਦੋਸਤੀ ਹੋ ਗਈ।

ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, '' ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। '' ਉਹ ਇਕ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਦੱਸੇ ਕਈ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹ ਲੜਕਾ ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ, ਦਿਲਦਾਰ, ਦਲੇਰ, ਹਿੰਮਤੀ ਅਤੇ ਦਿਲੋਂ ਜਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਉਹ ਦਿਲੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਸਾਂ।

ਮੈਂ ਤੇ ਉਹ ਕਦੀ ਕਦੀ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਚ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਬਹੁ ਰੁਪਈਆ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਹਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਇਹ ਆਦਤ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਲੱਗੀ।

ਉਸ ਕੋਲ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤੀ ਕਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਉਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਹਰ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਦਾ ਉਹ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੱਚੀ ਦਿਲੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਲੇਰ, ਨਿਡਰ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਦਿਲਦਾਰ ਨਿਸਵਾਰਥ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੜਕਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ।

ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ।

ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, '' ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਿ ?ਸ਼ ਵੇਖਣ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਲੜਕਾ ਦਰਅਸਲ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਹੀ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਵਾਂਗਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਹੁਤ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਖਾਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਏਨੇ ਸੁੰਦਰ ਸੁਪਨੇ ਬੁਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜੰਨਤ ਵਰਗੀ ਲੱਗਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਆਰਾਮ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਤਰਸ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ''ਸਰ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਣੀ ਹਾਂ।''

ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਹਿ ਕੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਮੈਂ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਬੰਨ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਸਰ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਅਦਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ।'' ਉਹ ਜੱਜ ਮੈਨੂੰ ਧੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਧੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਬੇਟਾ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ? ਜੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਾਂਗਾ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।''

ਮੈਂ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਖਿਸਕਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, ''ਸਰ, ਜਿਸ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਮਗਿਲੰਗ ਦਾ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਇਕੱਲੇ ਵੀ ਘੁੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਦੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ। ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਘਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਸਰ। ਉਸ ਉਪਰ ਇਹ ਸਮਗਿਲੰਗ ਦਾ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਵੇਗਾ ਪਰ ਸਰ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਸਰ, ਮੇਰੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਵੋ।''

ਜੱਜ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਬੇਟਾ ਸੁਣ, ਸਮਗਲਰ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪਲ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਹੀ ਲੁਕਣਮੀਟੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਗਿ ?ਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਇਕ ਐਸੀ ਗੁਫ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟਣੇਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼, ਸੰਸਕਾਰ, ਸਤਿਕਾਰ, ਇਕਰਾਰ ਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਗਾਨਾ ਬੰਨ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬਲਵਿੰਦਰ 'ਬਾਲਮ'
ਓਾਕਾਰ ਨਗਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੰਜਾਬ
ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਐਡਮਿੰਟਨ-ਕਨੇਡਾ
ਵੱਟਸਐਪ - 98156-25409

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ
ਸੰਪਰਕ: 98140-04729

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਚੱਲੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੇ ਅਤੇ ਜਿੱਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਮਨੋਰਥਾਂ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ, ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਹੋ ਰਹੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਛਾਲਿਆ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਹੱਲ ਲਈ ਅਸੂਲੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਪਹੁੰਚ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਭਾਅ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੱਕ ਰਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰੋਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆ ਪਈ ਹੈ। ਹਰ ਖੇਤ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਰ-ਘਰ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਵੱਛ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਹਰ ਅਮੀਰ, ਗ਼ਰੀਬ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੜਾਈ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1967-68 ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ। ਵਧੇਰੇ ਝਾੜ ਵਾਲੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬੀਜ, ਖ਼ਾਦਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਪੱਖੋਂ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਤਹਿ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਬੋਰ ਡੂੰਘੇ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਰਚਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਤਹਿ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਤਹਿ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2039 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੀਜੀ ਤਹਿ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਾ, ਯੂਰੇਨੀਅਮ, ਨਾਈਟਰੇਟਸ ਅਤੇ ਆਰਸੈਨਿਕ ਵਰਗੀਆਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਧਾਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਣ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਵਰਤਣ ਯੋਗ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ।

ਸਾਲ 2022 ਤੋਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੜਾਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 7.2 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਦਰਿਆ ਇਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਵਗਦੇ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਿਆ ਹਰਿਆਣੇ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸੂਬੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ 27 ਫ਼ੀਸਦੀ ਭੋਇੰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਅਸੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹੱਕ ਉਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੂਬਾ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਵਹਾਅ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਕਰਕੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿਘਲਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ 1966' ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ 80 ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਅਸੂਲੀ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੜਿੱਕਾ ਹਨ।

'ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ 1966' ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਕਾਰ 60:40 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਵੰਡੇ ਗਏ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ 80 ਜੋੜ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ, ਡੈਮਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਸਟੇਟ ਲਿਸਟ) ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ 17 ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ, ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ, ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਬੰਨ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਭੰਡਾਰਨ ਅਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਇੰਦਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ 80 ਜੋੜ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੜਚਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ 1976 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ 7.2 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 3.5 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ 1981 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 4.22 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ, ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ 3.50 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ 8.60 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ 1.65 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ 0.20 ਐੱਮ ਏ ਐੱਫ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1976 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ 80 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 78 ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਾਰਾ 79 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੂਬੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸੁਲਝਾਉਣਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 78(3)(ੳ) ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 79(1) ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਭਾਖੜਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ' ਬਣਾਏਗੀ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ, ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 79(3)(ੳ) ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਿਯਮਤ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 79(6) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਖੜਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 78 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 79 ਅਤੇ 80 ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਬਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੰਡ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੌਧਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਲਿਸਟ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ 56 ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਿਆ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਦਖ਼ਲ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਏ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ 80 ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਰੱਦ (ਰੀਪੀਲ) ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰੁਪਇਆ ਅਤੇ ਡਾਲਰ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਪਾਰ, ਸਿਆਸਤ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸੱਜਣ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਬਣਾ ਛੱਡੇ ਹਨ, ਲੋਕ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੇਖਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਡਰੱਗ ਦੇ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਫਤੇ ਦੋ ਹਫਤੇ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਲਕੀ ਵੱਲੋਂ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਵਿੰਟਲਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕੋਕੀਨ-ਹੈਰੋਇਨ ਆਦਿ ਪਕੜੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਡਰੱਗ ਸਮਗਲਰ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਸਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਆ ਕੇ ਮੋਟੀਆਂ ਛਾਪਾਂ ਛੱਲੇ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਸਾੜਨਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਟੰਗ ਫਸਾਉਣੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇਲੈੱਕਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਥਾਣਾ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸਾਲ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਤਾਇਆਂ ਜਾਂ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਰਨ ਝਗੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਮਜੀਠਾ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਥਾਣਾ ਝੰਡੇਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਕੇ ਭਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਲਈ ਹੀ ਹਰ ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਐਨੇ ਸੜੀਅਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੱਦੀ ਸਨ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਿਆਲ ਥਾਣੇ ਕਚਹਿਰੀ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਝੰਡੇਰ ਥਾਣੇ ਅਤੇ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਬਾਪੂ ਹੁਣੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲੀ ਜਾਇਉ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਪਰਚਾ ਵਗੈਰ ਨਾ ਕੱਟ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਸਲਾਨਾ ਲੜਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਕਿ ਕੱਟੜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ ਹੋਣੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਫਤਖੋਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਵਧੀਆ ਮੀਟ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਲੈਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਘਰਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਐਵੇਂ ਕਨਾਲ ਕੁ ਜਗ੍ਹਾ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਝਗੜਾ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਉਹ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਖਾਤਰ ਥਾਣੇ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੂਕ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਨੇ ਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਸ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁੱਲ ਆ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਫੋਕੀ ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਰੋਅਬ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ਼ੀਨਵੇਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਨਾ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੋਹਤਬਰ ਦੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਬੰਧਿਤ ਥਾਣੇ ਦਾ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਅਜਿਹਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਆ ਲੱਗਾ ਜੋ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਉਸ ਲਈ ਸਕਾਚ, ਜੈਕਟਾਂ ਜਾਂ ਬੂਟ ਲਿਆਉਣੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁੱਲਦੇ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕੋਲ ਚੱਕਰ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਇੱਕ ਕਹੇ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਕਹੇ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਛ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੰਨਾ ਸੇਠ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੰਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਟਰਾਂਸਪੋਟਰ ਹਾਂ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਨੰਗ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਰੇਹੜੀ ਲਗਾ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣ ਕਿ ਸਾਡਾ ਗਾਰਮੈਂਟ ਦਾ ਇੰਪੋਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਕੀਨ ਢੋਂਹਦੇ ਹਨ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਧਰਮ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁਰਗੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੱਢ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ। ਵਿਚਾਰਾ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਕੀ ਕਰੇ ਤੇ ਕੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਏ. ਦਾ ਫੋਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਏ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪਥੱਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਕਿ ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤਣ ਪੱਤਣ ਲਗਾ ਕੇ ਹੀ ਜਾਣਗੇ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਚਾਹ ਤੇ ਬਿਸਕੁਟ ਮੰਗਵਾ ਲਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ।

ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ' ਹੈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ –ਹਿਮਾਲਿਆ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਵਾਲੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1,300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ ਵਧਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਗਲੋਬਲ ਕਨਸਲਟੈਂਸੀ 'ਸਿਸਟੇਮਿਕ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁਣ 65% ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੁੰਜ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 'ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਮਾਊਂਟੇਨ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ' ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤੇ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਫ਼ਾਰ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਮਾਊਂਟੇਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ' (ਆਈਸੀਆਈਐਮਓਡੀ) ਅਤੇ 'ਜੀਬੀ ਪੰਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ' ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਿਮਾਲਿਆ-ਕਾਰਾਕੋਰਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 40,000 ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 21 ਦੀ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਮੀ ਇਸ ਲਈ ਮਾਅਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ, ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ 'ਪਰਮਾਫ੍ਰੌਸਟ' (ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੰਮੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਣ 'ਤੇ ਪਿਘਲ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜੀ ਢਲਾਣਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ (ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ) ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਈ ਖ਼ਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਲਗਭਗ 18% ਜ਼ਮੀਨ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਆਫ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਗਭਗ 35% ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀਆਂ 189 ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 56 ਗਲੇਸ਼ੀਅਲ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰੇ' ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਜਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਦਰਿਆਈ ਬੇਸਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 10 ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ 2,485 ਗਲੇਸ਼ੀਅਲ ਝੀਲਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇਖ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਲ ਝੀਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2023 ਵਿੱਚ, ਸਿੱਕਿਮ ਵਿੱਚ ਗਲੇਸ਼ੀਅਲ ਝੀਲ ਦੇ ਫਟਣ ਨਾਲ ਆਏ ਹੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 70 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਅਤੇ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ।2021 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਆਪਦਾ ਵਿੱਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ੀਗੰਗਾ ਅਤੇ ਧੌਲੀਗੰਗਾ ਘਾਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਸੀ।

ਹਿਮਾਲਿਆ 'ਤੀਜਾ ਧਰੁਵ' – ਖ਼ਤਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ

ਪਰ ਖ਼ਤਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

ਆਈਸੀਆਈਐਮਓਡੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਤੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੰਦੂ-ਕੁਸ਼ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਦਰਿਆਈ ਬੇਸਿਨਾਂ ਵਿੱਚ 'ਪੀਕ ਵਾਟਰ' (ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ) ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ – ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੋਂ ਪਿਘਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦਾ ਪੁੰਜ ਘਟਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਤਰਾ ਘਟਣ ਲੱਗੇਗੀ।

ਐਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਗਈ ਹੈ।

ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ ਲਗਭਗ 20% ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਣਕ, ਚੌਲ, ਚਾਹ, ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪਹਾੜੀ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 5% ਹੀ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਲੰਦਨ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਗ੍ਰਾਂਥਮ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਲਾਰਡ ਨਿਕੋਲਸ ਸਟੇਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਿਮਾਲਿਆ 'ਤੀਜਾ ਧਰੁਵ' (Third Pole) ਹੈ। ਆਰਕਟਿਕ ਜਾਂ ਅੰਟਾਰਕਟਿਕ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਧਰੁਵ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।'ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਨਫ੍ਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਹੈ,' ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਇਹ ਟਿਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ 'ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੋੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ'।

ਭਾਰਤ ਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿਘਲਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਿਸਟੇਮਿਕ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੇ ਪਿਘਲਣ ਦਾ ਲਗਭਗ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਬਲੈਕ ਕਾਰਬਨ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਜਮਣ ਵਾਲੀ ਕਾਲਖ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਗ੍ਰੀਨਹਾਊਸ-ਗੈਸ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਬਲੈਕ-ਕਾਰਬਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਿਸਟੇਮਿਕ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਲੇਖਿਕਾ ਆਰੁਸ਼ੀ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਿਮਾਲਿਆ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੋੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਰਹੇ ਹਨ।'

10 ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 10 ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕ-ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ – ਆਫ਼ਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ – ਜਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ – ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੋਚਣਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਹਿਮਾਲਿਆਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 40 ਕਰੋੜ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਗੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇ। ਜਿਵੇਂ, ਜੋ ਪੈਸੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉੱਥੇ ਆਵੇ, ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਈਸੀਆਈਐਮਓਡੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੇਮਾ ਗਿਆਂਤਸ਼ੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ਤਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰਮਾਫ੍ਰੌਸਟ (ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੰਮੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ) ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਜੋਖ਼ਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।'

ਅਤੇ ਇਹ ਖ਼ਤਰੇ ਹਿਮਾਲਿਆ 'ਤੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਗਿਆਂਤਸ਼ੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰੇ 'ਕੌਮੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਇਕੱਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ।' ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਜੋਖ਼ਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ ਬਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ

ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕਾਰਨ ਛੂਆ-ਛੂਤ, ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਤ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਹੇ ਸ਼ੂਦਰ ਵਰਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਤ ਦੀ ਦਲਦਲ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨਸੂਬੇ ਘੜਨ ਵਾਲਾ ਡਾ. ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਕਦੇ ਜਨਮ ਲਵੇਗਾ। ਦਲਿਤ ਵਰਣ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਮੰਨੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਵਤੀਰੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਇਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਿਚਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਸੀਮਤ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬੇਵੱਸ ਸਨ। ਖ਼ੈਰ ! ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਵਰਗੇ ਗ਼ੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਡਾ. ਬੀਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਿਮਨ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਤੇ ਤਰਸਯੋਗ ਸਮਾਜਿਕ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਕੇ ਇਸ ਮੰਨੂਵਾਦੀ ਵਰਣ ਵੰਡ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਰਗ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। 14 ਅਪਰੈਲ 1891 ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹੂ ਕਸਬੇ ਦੀ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਮਰਾਠੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮਜੀ ਮਾਲੋਜੀ ਸਕਪਾਲ ਅਤੇ ਭੀਮਾਬਾਈ ਸਕਪਾਲ ਦੇ ਘਰੇ ਬਾਲਕ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਲੇਖਕ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਰਾਜਨੇਤਾ, ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਕਾਨੂੰਨਦਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਬਣੇਗਾ। ਉਹ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਅਖਵਾਏਗਾ। ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਛੂਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਮਹਾਰ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਇਸ ਬਾਲਕ ਭੀਮ ਰਾਓ ਦੇ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਉਹ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਹਾਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ, ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾਏਗਾ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਗਰੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੋਹਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਉਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਛੂਤ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਹ ਜੁਗ ਪਲਟਾਊ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰੇਗਾ। ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਨਾ ਟੇਕਣ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵਰਜਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰਾ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਔਕੜਾਂ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਹਿਰਿਸਤ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਫੌਲਾਦੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਸਦਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੋਡੀਆਂ ਲਵਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਬਿਖੜੇ ਪੈਂਡੇ ਦੀ ਇਹ ਦਾਸਤਾਨ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਅੰਤ ਕਠਿਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਲੰਡਨ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਵਿਖੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਕਾਨੂੰਨ, ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ, ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਘਾਲਣਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਿਆ ਤੇ ਨਿਖਾਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ ਦਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਠਿਨਾਈ ਉਸ ਦੇ ਬੁਲੰਦ ਹੌਸਲੇ ਅੱਗੇ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੇਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਘੜਿਆ ਸਗੋਂ ਕਈ ਅਨਮੋਲ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਿਰਜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਆਗੂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਹੀਰਾਕੁੰਡ, ਦਮੋਦਰ ਘਾਟੀ ਅਤੇ ਸੋਨ ਨਦੀ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਹੁ-ਉਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਹੀ ਉਪਜ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ 'ਪੜ੍ਹੋ, ਜੁੜੋ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੋ' ਦਾ ਜੋ ਮੰਤਰ ਘੜਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਘੱਟ ਪਰ ਵਿਸਾਰਨ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਨਿੱਗਰ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਕਾਰਨ ਗੁਰਬਤ, ਅਗਿਆਨਤਾ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭੁੱਖਮਰੀ, ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਾਧਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕੇਵਲ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਿਹਤਰੀਨ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਗਰੀਬ, ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਲ ਤਲਾਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਤ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰਤ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜੋ ਵਾਂਝੇ, ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਦਲਿਤ ਤਬਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਵੱਲੋਂ ਅਵੇਸਲੇ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰੱਕੀਯਾਫਤਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 20 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ 66% ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ 73% ਸੀ। ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੋਂ ਪਰੇ ਧੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਅਤਿ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅੱਧਵਾਟੇ ਰੁਕਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗੰਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਧਨਹੀਣ ਹਨ।

Life is a Story. Tell it Well

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖੋ

Proud to Provide the Community with grief support and healing experiences

ਸੋਗ ਭਰੇ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਸੌਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Maison funéraire Rideau Funeral Home

4275, boul. des Sources, Dollard-des-Ormeaux (Qc) H9B 2A6

514-685-3344 • www.rideaumemorial.com

Forget Bucket Lists. Your Birth Chart May Already Have Picked Your Next Destination

(Our Staff Reporter)- Most travellers choose destinations based on budget, flight deals, recommendations from friends, or an Instagram photo that stayed in their minds. But a growing number of people are letting the stars decide. Astrology-guided travel, especially a practice known as astrocartography, is becoming one of the more unusual travel trends of the moment. Astrocartography was popularised in the 1970s by American astrologer Jim Lewis. It maps a person's birth chart, based on the date, time, and place of birth, onto a map of the world. Lines representing planetary positions cross continents, and according to astrologers, each line carries a different influence. A Venus line might be associated with love and beauty, a Jupiter line with luck and growth, a Saturn line with discipline or challenge. Travellers use these maps to choose places where they hope to find romance, success, healing, or creative inspiration.

For readers familiar with Vedic astrology, the idea isn't entirely foreign. In many South Asian families, jyotish shapes decisions about weddings, housewarmings, business launches, and journeys. Consulting an astrologer before a major trip or relocation has long been common practice. Astrocartography simply gives that tradition a global, map-based twist, and social media has made it trendy with a younger generation.

Is there scientific evidence behind it? No. Astronomers and scientists broadly agree that there's no demonstrated mechanism by which planetary positions at birth influence a person's experiences in specific cities. Anyone booking a trip based on a birth chart should understand that it's a matter of belief and personal meaning, not proven effect. But that doesn't mean the trend is pointless. Part of its appeal lies in intention. When people travel to a place they believe will bring clarity or renewal, they often arrive open to experiences, reflective, and ready for change. That mindset can shape a trip powerfully, regardless of what the planets are doing. Psychologists sometimes point out that meaningful rituals can increase our sense of purpose and satisfaction, even when their premise can't be tested.

It can also push people beyond familiar destinations. Instead of the same crowded cities everyone visits, an astrological map might point someone toward a small town in Portugal, a coastal village in Chile, or a hill station they had never considered. That spirit of discovery is at the heart of good travel.

A practical word of caution: travellers should still do the usual research on safety, visas, cost, weather, and health requirements. The stars won't cancel a flight or book your hotel. For some, this trend is harmless fun. For others, it's a spiritual practice with deep personal meaning. Either way, it offers a new question for trip planning: instead of "Where do I want to go?", perhaps "Where am I meant to go?" Just remember to pack your passport along with your birth chart.

Malaysia's 30-Day Visa-Free Entry: Indians Warned Against Fake Job Promises

(Our Staff Reporter)- Malaysia's visa-free entry for Indian citizens, allowing stays of up to 30 days, has made the country one of the most accessible international destinations for Indian travellers. Kuala Lumpur's skyline, Penang's food streets, and Langkawi's beaches are now just a flight away, without paperwork. But authorities are warning of a darker side: fraudsters are exploiting the visa-free policy to lure job seekers with fake employment offers.

The key fact every traveller must understand is simple: visa-free entry is for tourism, business visits, and short stays. It is not permission to work. Anyone who takes up employment in Malaysia without a proper work permit can face detention, fines, and deportation, even if they were deceived about the nature of the job.

The scams typically follow a familiar pattern. Recruiters, often contacting people through social media, WhatsApp, or unregistered agents, promise high-paying jobs in hospitality, IT, construction, or customer service. They tell applicants to travel on a tourist entry, claiming the paperwork will be "arranged later." Victims often pay large fees upfront. On arrival, the job may not exist, the salary may be far lower than promised, or passports may be confiscated. In the worst cases, these schemes connect to something far more dangerous. Across Southeast Asia, criminal networks have trafficked workers, including many from India, into scam compounds in countries such as Myanmar, Cambodia, and Laos, where they are forced to run online fraud operations. Some victims have been transported across borders after arriving in a legitimate transit country. The Indian government has conducted rescue operations and repeatedly issued advisories about these networks. This is a global problem, not just a regional one. Labour trafficking thrives wherever economic desperation meets weak oversight and easy digital recruitment. Job seekers from South Asia, Africa, and other parts of the world have been targeted with similar schemes in the Gulf, Europe, and Southeast Asia. What can travellers and families do? Verify any job offer through official channels. In India, recruitment agents for overseas employment must be registered, and the government's eMigrate portal lists legitimate agents. Never travel on a tourist entry for a promised job. Be wary of offers that sound too good, require large upfront payments, or ask you to keep things secret. Never hand over your passport to an employer. And keep contact information for the nearest Indian embassy or high commission handy. Families in the diaspora can play a role, too. Many young job seekers trust relatives abroad for advice. Sharing information about these scams in community groups, gurdwaras, temples, and WhatsApp networks can prevent real tragedies. Malaysia remains a wonderful destination, and the visa-free policy is a genuine opportunity for tourism and cultural connection. Enjoy the nasi lemak and the rainforests. Just make sure your trip remains a holiday, not a trap.

Forget the 10,000-Step Goal: How Many Steps Do You Really Need Based on Your

(Our Staff Reporter)- Ten thousand steps. It's the number displayed on countless fitness trackers, repeated in offices and gyms around the world, and treated as a kind of universal health commandment. But where did it come from, and do you really need it? The surprising answer is that the 10,000-step target didn't come from medical research at all. Its roots are usually traced to Japan in the 1960s, when a pedometer was marketed under a name that roughly translated to "10,000-step meter." The round number was catchy, easy to remember, and stuck. Decades later, science has finally caught up to test it. The research suggests something encouraging: meaningful health benefits begin well below 10,000 steps. Large studies analysing data from tens of thousands of people across multiple countries have found that risk of death from all causes declines steadily as daily steps increase, but the benefits start early and level off at different points depending on age. A widely cited 2022 analysis published in The Lancet Public Health found that for adults aged 60 and older, the benefits tended to level off at around 6,000 to 8,000 steps a day. For younger adults, the plateau came at roughly 8,000 to 10,000 steps. More recent research has suggested that around 7,000 steps a day is associated with substantial reductions in risk of heart disease, dementia, depression, and early death. In other words, 10,000 steps can be a good target if it's comfortable and achievable, but it isn't a universal requirement. For older adults especially, pushing past what the body can comfortably handle offers diminishing returns and may raise the risk of falls or injuries.

PRESIDENT MURMU URGES FILM STARS: FAME COMES WITH RESPONSIBILITY

President Droupadi Murmu has delivered a message to India's film industry that goes beyond awards, glamour and box-office success: celebrity influence carries responsibility.

(Our Staff Reporter)- Speaking at the 72nd National Film Awards ceremony on Tuesday, Murmu urged film personalities not to endorse products that can harm people's health.

She pointed to the enormous influence popular actors have over audiences, particularly young people, and said a true star should use that influence responsibly. The remarks arrive amid renewed scrutiny of celebrity endorsements for products associated with tobacco and other health concerns. In India, actors and sports stars frequently appear in advertising campaigns for consumer products. Some advertisements use terms such as “mouth freshener” or “elaichi” while promoting brands whose broader product associations have attracted public-health scrutiny. The President's comments effectively raise a difficult question for the entertainment industry: Does an actor's responsibility end when the advertising contract is signed?

Or does celebrity influence create a wider obligation to consider what is being promoted? The issue is particularly sensitive because celebrity advertising

works precisely because audiences trust, admire or identify with famous personalities. A product promoted by an unknown model is one thing. A product promoted by a hugely popular actor can reach millions of consumers almost instantly. Murmu's intervention therefore places the ethical question directly in front of the industry's most powerful personalities.

The message also comes at a time when Indian regulators and public-health advocates have increasingly focused on misleading or potentially harmful advertising. The President did not suggest that celebrities should stop endorsing commercial products altogether.

The broader message was about judgment. Film stars have enormous cultural reach. Their influence can encourage healthier behaviour, education and social responsibility—but it can also normalise products that public-health authorities consider harmful. That makes the advertising decision more consequential than a conventional commercial transaction.

The entertainment industry, meanwhile, operates in a fiercely competitive commercial environment. Celebrity endorsements can be extremely lucrative, and brands seek famous faces precisely because they can change consumer behaviour.

The tension between commercial opportunity and public responsibility is therefore unlikely to disappear. But Murmu's remarks have added a powerful voice to the debate. In a country where cinema has enormous cultural influence, the President's message was simple: being a star is not merely about being recognised. It is also about what millions of people see when they look at you. And sometimes, what a celebrity refuses to endorse may say as much about that celebrity as what they choose to promote.

Bitcoin Crosses $85,000: Three Key Reasons Behind the Crypto Rally

(Our Staff Reporter)- Bitcoin has crossed $85,000, reviving excitement across the cryptocurrency market after a turbulent period. For long-time investors, it's another chapter in a remarkably volatile story. For newcomers, it's a reminder of why crypto remains one of the most discussed and debated assets in the world. Still, context matters: the price remains well below the record highs Bitcoin reached in October 2025, so this is a recovery, not a new peak.

Several forces tend to drive rallies like this, and analysts point to three in particular.

Interest-rate expectations. Cryptocurrencies, like many speculative assets, tend to perform better when borrowing costs are expected to fall. When central banks, especially the U.S. Federal Reserve, signal easier monetary policy, investors typically move money into riskier assets that could offer higher returns. Any shift in rate expectations can ripple through crypto markets almost instantly.

Institutional money. The Bitcoin market today looks very different from a decade ago. The approval of spot Bitcoin exchange-traded funds in the United States in 2024 opened the door for pension funds, wealth managers, and ordinary investors to gain exposure through familiar brokerage accounts. Some public companies have also added Bitcoin to their balance sheets as a treasury asset. When these investors increase their holdings, their scale can move prices significantly.

Sentiment and momentum. Crypto markets are heavily influenced by psychology. Once prices start rising, social media buzz, news coverage, and fear of missing out can pull in new buyers, pushing prices higher still. The reverse is also true, which is why rallies often end with sharp corrections.

What does this mean for investors, including readers in India and the diaspora? First, understand the risks. Bitcoin has experienced multiple crashes of more than 50 percent in its history. Money invested should be money you can afford to lose. Second, understand the rules where you live. India, for example, taxes gains from crypto assets at a flat 30 percent, along with a 1 percent tax deducted at source on transactions, and regulatory clarity is still evolving. The U.S., U.K., Canada, and Gulf countries all have their own tax and reporting rules.

There's also a global story unfolding. Bitcoin is increasingly treated not just as a speculative bet but as part of broader debates about monetary independence, inflation, and digital finance. Some countries have embraced it; others have restricted it heavily. Central banks, including India's, are exploring their own digital currencies partly in response.

Whether Bitcoin is a revolutionary financial asset or a speculative bubble remains a matter of fierce disagreement. What's clear is that it's no longer a fringe experiment. At $85,000, it has the attention of Wall Street, governments, and ordinary savers alike. As always in crypto, the question isn't only where the price goes next, but how fast, and in which direction. This article is for information only and is not financial advice.

Paramount Moves Closer to Warner Bros. Takeover After Settling State and Union Lawsuits

(Our Staff Reporter)- Hollywood's biggest corporate drama of recent years is nearing its final act. Paramount has moved closer to taking over Warner Bros. after settling lawsuits brought by state authorities and entertainment unions, clearing major obstacles on the path to a deal that could reshape the global entertainment industry.

The significance is hard to overstate. Warner Bros. is one of the oldest and most storied studios in the world, home to franchises like Harry Potter, DC's superheroes including Batman and Superman, and a vast library of classic films and television, alongside the HBO brand. Paramount, which itself merged with Skydance under David Ellison, owns its own legendary library, including Mission: Impossible, Star Trek, and Top Gun. Combined, they would form one of the most powerful content companies ever assembled.

The road here has been contentious. The takeover battle drew multiple suitors, including Netflix, and raised concerns among regulators and workers. State authorities worried about competition and consumer impact. Entertainment unions, representing writers, actors, and crew, feared job losses, reduced bargaining power, and fewer productions as the merged company cut costs. Settling these lawsuits suggests Paramount has made commitments to address at least some of these concerns, though the details will be closely scrutinised.

Why is consolidation happening? The streaming wars have been brutal. Studios spent billions building streaming platforms to compete with Netflix, and many are still struggling to make them consistently profitable. Traditional cable television, once a reliable cash machine, continues to decline. Scale has become the survival strategy: bigger libraries, more subscribers, and more bargaining power with advertisers and distributors.

For creative workers, the concern is real. Mergers typically lead to layoffs and fewer greenlit projects. When two studios become one, there are fewer buyers for scripts, fewer outlets for independent producers, and less competition for talent.

For audiences, the picture is mixed. A combined streaming service could offer an enormous library in one place. But less competition can also mean higher subscription prices and less risk-taking in what gets made.

There's a global angle too, including for South Asian audiences and creators. Hollywood studios have become increasingly active in international markets, co-producing films, acquiring regional content, and building local streaming libraries. A merged Paramount–Warner Bros. would have significant influence over which international stories reach global audiences. For Indian and South Asian filmmakers hoping to break into global distribution, the strategies of such a giant will matter. The deal still has steps to clear, and entertainment mergers are notoriously complex. But if it closes, it will mark one of the biggest shifts in Hollywood's structure in decades, and possibly a sign of further consolidation to come. The golden age of streaming began with abundance. It may be ending with fewer, bigger players.

Lara Dutta on the Invisible Burden of Alzheimer's Care: "It's Exhausting Physically and Mentally"

(Our Staff Reporter)- When we think of Alzheimer's disease, we usually think of the person who is forgetting. We think less often about the people who remember everything on their behalf. Former Miss Universe and actor Lara Dutta has opened up about her mother's illness and the toll it takes on the family, describing the experience as exhausting both physically and mentally.

Her honesty matters, because caregiving is one of the most invisible forms of labour in the world.

Alzheimer's is the most common cause of dementia, a group of conditions that gradually erode memory, reasoning, and the ability to manage daily life. The World Health Organization estimates that more than 55 million people worldwide live with dementia, a number expected to rise sharply as populations age. Behind nearly every patient is at least one caregiver, often a spouse or adult child, most often a woman.

Caregiving for dementia is uniquely demanding. It isn't only about managing medications and appointments. It involves helping someone bathe, eat, and dress; managing confusion, agitation, and sometimes aggression; and guarding against wandering or falls. As the disease progresses, many patients need round-the-clock supervision. Sleep becomes scarce. Careers are put on hold.

Then there is the emotional weight. Caregivers often describe a slow, continuing grief, sometimes called anticipatory or ambiguous grief, for a parent or partner who is physically present but gradually becoming someone else. Being unrecognised by one's own mother or father is a pain that's difficult to explain to anyone who hasn't experienced it.

In South Asian families, cultural expectations can intensify the burden. Caring for ageing parents at home is seen as a duty, and there's often stigma attached to seeking outside help or considering professional care facilities. Families may hesitate to talk openly about dementia at all, dismissing early symptoms as normal ageing. Similar patterns exist in many cultures worldwide, from East Asia to Latin America, where family obligation is strong and formal support systems are limited.

When a public figure like Lara Dutta speaks candidly, it gives other families permission to admit they are struggling. That matters, because caregivers who don't get support are at higher risk of depression, anxiety, and physical illness themselves. What helps? Early diagnosis allows families to plan and access treatments that can manage symptoms. Support groups, whether in person or online, connect caregivers with others who understand. Respite care, even a few hours a week, can prevent burnout. Sharing responsibilities among siblings and relatives, rather than leaving everything to one person, makes an enormous difference. And caregivers need to hear, repeatedly, that looking after their own health isn't selfish; it's essential. Alzheimer's remains without a cure, though research continues to advance. Until science delivers better answers, the dignity of patients depends heavily on the strength of those caring for them. Lara Dutta's words are a reminder: when someone you love is losing their memory, the caregiver deserves to be seen, too.

Ozempic, Wegovy and Zepbound Makers Sued in the U.S. Over Sudden Blindness Risk

(Our Staff Reporter)- The drugs that transformed the treatment of diabetes and obesity are now facing a serious legal challenge. Dozens of patients in the United States have filed lawsuits against the makers of popular GLP-1 medications, including Ozempic, Wegovy, and Zepbound, alleging that the drugs caused sudden vision loss. The lawsuits focus on a rare eye condition called non-arteritic anterior ischemic optic neuropathy, or NAION. It occurs when blood flow to the optic nerve is reduced, causing sudden, usually painless loss of vision, typically in one eye. It can be permanent. Plaintiffs argue that drugmakers failed to adequately warn patients about the risk.

Concerns about this link aren't new. Research published in recent years suggested a possible association between semaglutide, the active ingredient in Ozempic and Wegovy, and a higher risk of NAION. In 2025, the European Medicines Agency's safety committee concluded that NAION is a very rare side effect of semaglutide and recommended updating product information. Zepbound, which contains tirzepatide, is a related but different medicine, and the evidence for it is less established. Regulators and researchers continue to study the question, and the manufacturers maintain that their products are safe and effective when used as directed. It's important to keep perspective. NAION appears to be rare. Some of the conditions GLP-1 drugs treat, including diabetes, high blood pressure, and sleep apnoea, are themselves risk factors for NAION, which makes it hard to untangle cause and effect. At the same time, "rare" doesn't mean "insignificant," especially when millions of people worldwide are taking these medications. That scale is the heart of the story. GLP-1 drugs have become a global phenomenon. They are prescribed for type 2 diabetes and obesity, and increasingly sought for weight loss by people who may not strictly need them. Demand has at times outstripped supply, and cheaper compounded or counterfeit versions have circulated online. In India, where diabetes affects tens of millions of people, the arrival of these drugs and upcoming generic versions of semaglutide is expected to dramatically expand access. The lawsuits add to earlier legal cases in the U.S. alleging other side effects, such as severe gastrointestinal problems. Together, they reflect a broader truth: medicines that deliver major benefits can also carry risks that only emerge once millions of people use them.What should patients do? Doctors advise against stopping any medication without medical guidance. Patients taking GLP-1 drugs should report any sudden change in vision immediately and seek urgent eye care. Those with existing eye disease or other risk factors should discuss them with their doctors before starting treatment. And anyone considering these drugs purely for weight loss should do so under proper medical supervision, not through unverified online sources. The courts will decide the legal questions. Science will, over time, clarify the medical ones. Until then, informed conversations between patients and doctors remain the best protection.

ERDOGAN RAISES KASHMIR AT UNGA, CALLS FOR DIALOGUE

(Our Staff Reporter)- Turkish President Recep Tayyip Erdogan again brought Kashmir into his address to the United Nations General Assembly on Tuesday, calling for disputes in South Asia to be addressed through dialogue and within the framework of the UN Charter.

Speaking at the 81st UN General Assembly in New York, Erdogan said that “all disputes, including the Kashmir issue,” should be addressed through dialogue and relevant UN resolutions. His remarks came in the presence of Pakistan Prime Minister Shehbaz Sharif. Erdogan has raised Kashmir at the UN in previous years, although his position has not been identical in every address. He did not mention Jammu and Kashmir during his 2024 UNGA speech but returned to the subject subsequently. India has consistently rejected third-party mediation on Kashmir and maintains that issues between India and Pakistan should be addressed bilaterally. The issue remains one of the most sensitive disputes in South Asia.

India administers Jammu and Kashmir and Ladakh, while Pakistan administers territory it calls Azad Jammu and Kashmir and Gilgit-Baltistan. Both countries claim Kashmir in full and have fought multiple wars and conflicts over the region.

Erdogan's intervention therefore carries diplomatic significance even though it does not alter the positions of either India or Pakistan.

Turkey's relationship with Pakistan has also become closer in recent years, while Ankara and New Delhi have had differences over Turkey's statements on Kashmir.

For India, the recurring concern is that international references to Kashmir can be interpreted as encouraging third-party involvement in an issue New Delhi regards as bilateral.

For Pakistan, international discussion of Kashmir remains an important part of its diplomatic strategy. The UN framework Erdogan invoked adds another layer because India and Pakistan interpret the relevance of UN resolutions differently, particularly in light of the conditions attached to their implementation. The latest remarks therefore produced no immediate change in the dispute. But they demonstrate once again how Kashmir remains a subject that reaches far beyond the Indian subcontinent. At the UN, where virtually every major international dispute eventually acquires a diplomatic audience, Kashmir continues to be part of the conversation. The question remains whether that international attention can contribute to dialogue—or simply reinforce the already sharply divided positions of India and Pakistan.

INDIA'S FUEL SHIELD IS STARTING TO COST ELSEWHERE

India has managed something politically valuable—and economically difficult: keeping petrol and diesel prices largely insulated from the latest global oil shock. But the protection is not free. With the Reserve Bank of India's Monetary Policy Committee scheduled to meet October 5–7, the pressure is increasingly appearing elsewhere in the economy. August consumer inflation rose to 4.82%, up from 4.45% in July, while food inflation climbed to 5.95%. The combination of higher energy costs and broader price pressures has put the RBI's next policy decision firmly under scrutiny. (The Indian Express) The immediate political attraction of stable fuel prices is obvious. Petrol and diesel affect virtually everything: commuting, trucking, agriculture, manufacturing, logistics and food distribution. Passing the full increase in crude prices directly to consumers could quickly become an inflationary shock. Instead, the pressure is being absorbed through other channels. India imports the overwhelming majority of the crude oil it consumes. When international crude becomes more expensive, the country's import bill rises. That can put pressure on the current account, the rupee and government finances while increasing costs for businesses. The problem becomes more complicated when companies cannot immediately pass those costs to customers. Transport operators pay more for fuel. Manufacturers face higher logistics costs. Airlines face higher fuel bills. Food distributors confront higher transportation expenses. The consumer may not see a dramatic petrol-price increase at the pump—but can encounter the oil shock indirectly through more expensive goods and services. That is why the RBI's October meeting matters. The central bank has to determine whether the inflationary pressure is temporary or becoming embedded. Raising interest rates can restrain demand and inflation, but it also makes borrowing more expensive for households and businesses. Keeping rates lower can support economic activity, but risks allowing inflationary pressures to become more persistent. India is therefore facing a familiar central-bank dilemma with an unfamiliar twist: the shock is coming largely from outside the economy. The country cannot control international crude prices. It can control how much of the shock reaches Indian households—and how quickly.

For now, the strategy has provided consumers with a degree of protection. But economics has a way of sending the bill somewhere else. The petrol station may look calm. The wider economy is where the turbulence is appearing.

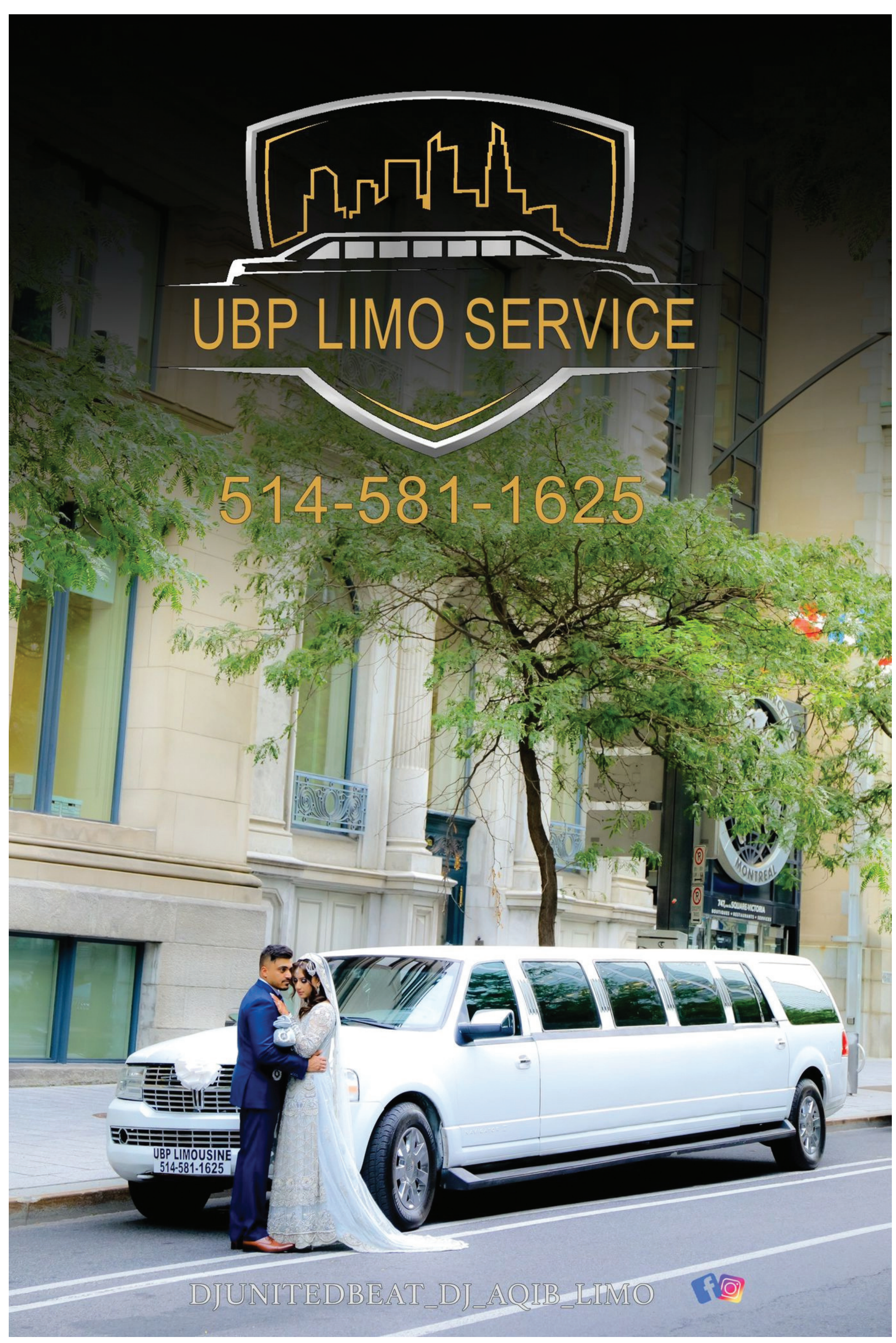

TRUMP ADMINISTRATION CANCELS OBAMACARE COVERAGE FOR 760,000 OVER FRAUD CLAIMS

The Trump administration is cancelling Affordable Care Act marketplace enrollments covering more than 760,000 people as part of a major crackdown on what officials describe as fraud and unauthorised enrollment.

The Centers for Medicare and Medicaid Services said Tuesday that it had cancelled approximately 315,000 unauthorised enrollments involving more than 760,000 individuals. CMS estimates the action will prevent about $2.2 billion in taxpayer-funded subsidies from being improperly paid. The administration's anti-fraud effort is being coordinated through a federal task force involving CMS and the Department of Health and Human Services. The government says the investigation uncovered cases in which people were enrolled in ACA plans without proper authorisation or in circumstances that did not meet program requirements. Officials are also reviewing approximately 419,000 additional enrollees whose eligibility is being questioned. The scale of the action makes it significant for the U.S. healthcare system. The Affordable Care Act marketplace provides insurance to millions of Americans who do not receive coverage through an employer or government programme such as Medicare or Medicaid. Subsidies can substantially reduce the premiums paid by eligible households.

The administration says protecting those subsidies from fraud is necessary to preserve the integrity of the programme and protect taxpayers.

But the practical question for affected consumers is immediate: what happens if an enrolment is cancelled incorrectly?

The government's action therefore places considerable importance on verification procedures and the ability of people to establish their eligibility.

The administration has made healthcare fraud a major target. Vice President JD Vance and CMS Administrator Mehmet Oz have been involved in the broader anti-fraud initiative. The policy comes at a politically sensitive moment for the ACA, with healthcare affordability remaining a major concern for American households.

There is an important distinction between identifying fraudulent enrollments and establishing that every individual affected by a mass cancellation was personally involved in fraud.

The administration says the cancelled enrollments were unauthorised. The scale of the action means the implementation process—and how legitimate consumers are protected from erroneous cancellations—will be closely watched. For taxpayers, the administration is presenting the move as a savings measure. For affected households, it is a potentially disruptive insurance decision. And for the ACA marketplace itself, it represents one of the largest recent tests of how aggressively the federal government can pursue programme integrity while maintaining access for people who legitimately qualify for coverage.

SRI LANKAN COURT CONVICTS 15 OVER 2019 EASTER SUNDAY BOMBINGS

A Sri Lankan High Court has convicted 15 men over their involvement in the 2019 Easter Sunday bombings, delivering a major verdict in one of the country's most devastating terrorist attacks.

(Our Staff Reporter)- The three-judge Trial-at-Bar found 14 defendants guilty on all charges, including murder and conspiracy to commit terrorism. A 15th defendant was convicted on some charges. Nine others were acquitted. (Al Jazeera)

The attacks on April 21, 2019, targeted three churches and three luxury hotels in coordinated suicide bombings.

The attacks killed about 270 people according to long-standing official and court-related reporting, although some later tallies have placed the death toll at 279. More than 500 people were injured. The bombings were the deadliest terrorist attacks in Sri Lanka since the end of the country's civil war in 2009.

Among those convicted is Naufer Moulavi, whom prosecutors described as a principal organiser of the suicide attacks. The defendants had denied involvement.

The court proceedings have been extensive. Prosecutors filed more than 23,000 charges against the accused under Sri Lanka's terrorism laws, making the case one of the country's largest and most complicated terrorism prosecutions.

The attacks were carried out by members of the local Islamist militant groups National Thowheeth Jama'ath and Jammiyathul Millathu Ibrahim, according to investigations into the bombings.

But the legal aftermath has involved a question beyond the perpetrators themselves: whether authorities could have prevented the attacks.

A parliamentary investigation previously found that intelligence warnings had been received before the bombings and that failures by security and intelligence officials contributed to the tragedy. That question has remained politically and legally important in Sri Lanka.

The conviction of the 15 defendants establishes judicial findings concerning those individuals' roles in the attack case. It does not, however, close the broader debate about institutional failures preceding the bombings.

The court was expected to proceed to sentencing after delivering the verdict.

For families who lost relatives, the decision represents a significant stage in a legal process that has lasted more than seven years.

For Sri Lanka, the case is also a reminder of the enormous security and political consequences of the Easter attacks.

The bombings transformed the country's security environment, damaged its vital tourism industry and left hundreds of families dealing with loss and trauma.

The verdict cannot undo that morning.

But it establishes, through a judicial process, accountability for a group of those accused of helping bring the attacks about. The larger question—why the warnings failed to prevent the massacre—remains part of Sri Lanka's unfinished Easter Sunday story.

TELEVISION IS NOT DEAD. IT HAS JUST STOPPED BEING ONE THING

For more than a decade, television has repeatedly been declared dead.

First came cable cutting. Then smartphones. Then Netflix.

Then YouTube. Then streaming. Then connected television. Each technological revolution was supposed to deliver the final blow. And yet the television screen remains. The mistake may have been in defining television too narrowly. What is disappearing is not necessarily television itself. It is the old business model in which television meant sitting at a fixed hour in front of a particular channel and watching whatever the broadcaster decided to show. That model is undeniably under pressure.

In the first quarter of 2026, streaming reportedly accounted for 77% of total TV viewing time in industry data cited by Indian Television, while linear television viewing declined 17% year-on-year.

Connected television allows advertisers to target audiences differently from traditional broadcast. During major sporting events, streaming platforms can offer brands a broader range of audience and advertising opportunities even while traditional television retains enormous reach. But that does not mean traditional television suddenly becomes worthless. Live events remain powerful. News remains powerful. Sports remains powerful. National events remain powerful. And millions of households still consume television through a mixture of broadcast channels, cable, satellite, smart TVs and streaming applications. The future is therefore not "television versus streaming." It is television becoming streaming. The screen remains. The distribution system changes. Consider the television set itself. A modern smart television can receive broadcast channels, cable, YouTube, Netflix, sports streaming, social video and gaming. The viewer does not necessarily care how the signal arrived. To the viewer, it is all television. The industry has been slower to accept this than consumers. For broadcasters, the shift is uncomfortable because the old economics were beautifully simple. One channel aggregated millions of viewers. Advertisers bought access to that mass audience. Digital media shattered that model. Audiences fragmented. But fragmentation created something else: precision. A broadcaster once knew that millions were watching. A digital platform can increasingly know what millions are watching, when they are watching, how long they remain and what they watch next.

That data changes advertising. It also changes programming. The old television executive asked: "How many people will watch this at 9 p.m.?" The new media executive asks: "Who will watch this, on which device, at what time, and what will they watch afterward?" That is a completely different business. Television's next era may therefore be less about channels and more about content brands. A successful news organisation may distribute its reporting through television, YouTube, an app, social media and connected-TV platforms simultaneously. A sports broadcaster may sell the same event through cable, satellite and streaming. A film studio may release across theatrical, television and digital windows. The boundaries are disappearing.

There is one danger in declaring television dead: it can cause the industry to abandon what television still does exceptionally well. Live mass audiences remain valuable. Trust remains valuable. Production expertise remains valuable. Professional journalism remains valuable.

The screen is not dying. The audience is simply taking control of it. For decades, television told people when to watch. Now people tell television when they are available. That is not the death of television. It is television becoming something much larger. The remote control did not disappear. It simply acquired an internet connection.

WHITE HOUSE BARS CNN, MS NOW AND POLITICO AS MEDIA OUTLETS FIGHT BACK

(Our Staff Reporter)- The White House has barred journalists from CNN, MS NOW and Politico from its grounds, triggering a constitutional fight over presidential control of press access.

President Donald Trump announced the restrictions on September 18, accusing the three organisations of publishing what he called “fake news.” Reporters from the outlets were subsequently denied entry and had their White House hard passes deactivated.

The three organisations responded with a lawsuit filed in federal court in Washington, arguing that the administration's action violated First Amendment protections and due-process rights.

The case is moving quickly. A federal judge has scheduled a hearing on their request for a temporary restraining order. (Reuters)

The dispute is about more than three news organisations.

The White House has considerable control over access to the president, particularly in spaces with limited capacity. But legal experts cited by Reuters say the government cannot ordinarily condition press access on whether journalists produce favourable coverage once access to the space has been opened to the press.

That distinction is likely to become central to the court fight. The administration says the affected organisations can continue reporting from outside the White House. Trump has defended the restrictions as a response to reporting he considers false.

The media organisations argue that the government should not decide which journalists receive access based on disagreement with their reporting. The immediate practical effect has also been unusual.

The banned outlets have continued covering the president from other locations. On Tuesday, their reporters covered Trump's appearance at the United Nations using UN-issued media credentials. The controversy has also affected the White House television press pool. CNN is a member of the pool, and the dispute has prompted other broadcasters to reconsider participation in pool coverage.

Trump said Tuesday that he would “probably” allow the three organisations back if a court ruled against his ban. (Jerusalem Post) That leaves the question in the hands of the courts. The case could become another important test of the boundary between presidential control over White House access and the constitutional protections afforded to journalists covering the executive branch. For now, the cameras remain outside the gates. The legal argument is moving inside the courtroom.

Pakistan's Partner Turkey Buys Record Diesel From India. What's Fuelling the Shift?

(Our Staff Reporter)- Geopolitics and energy markets don't always move in the same direction. Turkey, one of Pakistan's closest strategic partners and a country whose relations with India have been tense, imported a record volume of diesel from India in August 2026, its highest level from New Delhi in years. The reason is simple: in energy, supply often outweighs sentiment. Turkey's fuel needs are large, and its sources are under pressure. Russian supplies, which Turkey relied on heavily in recent years, have fallen. Routes from the Middle East face disruption.

With traditional suppliers constrained, Turkish buyers have turned to one of the world's largest refining hubs: India. India's rise as a fuel exporter is one of the quieter success stories of the global energy market. The country has built enormous refining capacity, including some of the largest refinery complexes in the world. It imports crude oil, refines it, and sells products such as diesel and jet fuel to markets across Europe, Africa, and Asia. Refined products have become among India's most valuable exports.

The political backdrop makes this trade notable. Turkey has consistently supported Pakistan diplomatically, and relations with India soured further after Turkey's stance during the India–Pakistan hostilities of 2025. That episode prompted calls in India to boycott Turkish tourism and goods, and some commercial ties were disrupted. Yet here, a year later, Turkish importers are buying record volumes of Indian fuel. It's a reminder of how global trade actually works. Governments may trade barbs, but refiners and importers follow prices, availability, and logistics. When a country needs diesel to keep trucks, farms, and factories running, it buys where it can get reliable supply at competitive prices. For India, the trend brings several advantages. It strengthens export revenue, deepens India's position as a dependable supplier in turbulent times, and gives New Delhi quiet leverage. Being indispensable to another economy, even a rival's ally, is a form of influence. There are also risks. Energy markets can reverse quickly if Russian supplies return, if Middle Eastern routes stabilise, or if sanctions and regulations shift. India's refiners also face scrutiny from Western governments over the sourcing of crude, particularly regarding Russian oil, which could complicate trade in some markets. The broader lesson extends beyond India and Turkey. The global energy map has been redrawn repeatedly since 2022, when the war in Ukraine disrupted long-standing supply relationships. Countries that can refine, store, and ship fuel flexibly have gained importance. India, with its refining capacity and strategic location, is one of the biggest beneficiaries. In diplomacy, Turkey and India may remain on opposite sides of several issues. In commerce, at least for now, they have found common ground: tankers of diesel crossing the Arabian Sea.

WHOEVER WINS IN COURT, TATA HAS ALREADY LOST SOMETHING

The Tata name has long carried an unusual form of corporate credibility in India. It represented continuity. It represented institutional restraint. And above all, it represented the idea that a business empire could be enormous without becoming consumed by public family warfare. The current Tata Sons dispute has put that reputation under unusual pressure. At the centre is an apparently technical question involving Article 121 of the Tata Sons Articles of Association and the reappointment of N. Chandrasekaran as chairman. On September 17, the Tata Sons board approved Chandrasekaran's reappointment for another five years. Tata Trusts subsequently challenged the validity of the decision, arguing that the required affirmative support from its nominee directors had not been obtained. Tata Sons disputes that interpretation.

The extraordinary part is how much power can be packed into a single sentence of a company's constitutional document. Article 121 requires not merely an overall board majority but also an affirmative vote from a majority of Tata Trusts-nominated directors for specified matters. There are currently two such nominees, Noel Tata and Venu Srinivasan. One supported the resolution; the other did not. That is where the legal puzzle begins. Does “majority” among two directors effectively require both? Or does the overall board majority, combined with one affirmative Trust nominee, satisfy the provision? The lawyers will argue. The courts, if required, will decide. But the larger issue is not mathematical. It is philosophical.

Who ultimately controls Tata Sons?

The Trusts, which collectively own about 66% of Tata Sons, regard their special voting rights as an important part of the governance structure. The Tata Sons board has emphasised the authority of the company and its directors. This is not merely a disagreement over one chairman.

It is a dispute over the architecture of power. The irony is that the Tata-Mistry controversy of the previous decade already produced a landmark Supreme Court judgment examining these very governance provisions. The 2021 ruling upheld Tata Trusts' special affirmative voting rights, which have now returned to the centre of the argument. There is another complication. Tata Sons is not an ordinary company. It sits at the centre of a vast corporate ecosystem whose reputation is itself an economic asset. Customers do not buy Tata products only because of price. Employees do not join Tata companies only because of salaries. Investors do not study Tata businesses only because of quarterly earnings. The Tata identity matters. That makes an internal governance battle unusually consequential. Even if one side ultimately prevails gally, the dispute has exposed a structural tension that will not disappear simply because a court interprets Article 121. The question of ownership, control, board authority and the Trusts' role will remain. So will the issue of whether Tata Sons should eventually be listed.

And the Shapoorji Pallonji Group's financial position adds another dimension: the group owns 18.4% of Tata Sons and has proposed a stake sale valued at about $2.6 billion to address debt pressures. All of this means Tata is confronting something more difficult than a courtroom argument.

It is confronting the visibility of its own internal machinery. For decades, the Tata system appeared almost effortless from outside.

Now the gears are visible. That does not make Tata unique. Every great business eventually confronts questions of succession, control and governance. But Tata's reputation was built partly on the belief that it handled those questions differently.

That is what has already been lost. Not the company.

Not the empire. Not even necessarily the outcome of the legal dispute. Something more intangible:

the illusion that the Tata house was above ordinary corporate combat.

SAUDI ARABIA'S YEMEN NIGHTMARE HAS COME BACK TO HAUNT IT

Saudi Arabia entered Yemen in 2015 with a military coalition and a clear strategic objective: prevent the Houthi movement from consolidating control over its southern neighbour and threatening Saudi security. More than a decade later, the y has changed—but the problem has not disappeared. It has returned in a more complicated form. Houthi forces have recently advanced along Yemen's Red Sea coast, while attacks and drone threats against Saudi territory have intensified. Reuters reported that Saudi Arabia recently intercepted a Houthi drone south of Mecca and that the Houthis had claimed responsibility for other attacks against Saudi territory. The strategic stakes are enormous.

Yemen sits beside the Bab el-Mandeb, one of the world's critical maritime chokepoints.

The waterway connects the Red Sea with the Gulf of Aden and provides a major route between Europe and Asia. Any sustained disruption affects shipping, energy markets and the economics of global trade.

Saudi Arabia therefore has two problems.

One is Yemen itself.

The other is what Yemen can do to the regional economy.

Recent fighting has already created a humanitarian catastrophe. UN officials say more than 130,000 people have been displaced in September alone, while the World Food Programme has warned that more than 18 million Yemenis face severe food insecurity.

That is the human cost of a conflict that has never produced a clean military solution.

Saudi Arabia has increasingly sought to stabilise its southern border rather than remain trapped in an open-ended war. But the recent Houthi advance shows how difficult that objective is.

The most striking development is the changing role of the United States.

Saudi Arabia has sought American assistance as the threat has intensified. Washington has provided intelligence and targeting assistance, but President Trump has not authorised direct U.S. strikes against the Houthis, according to Reuters reporting. That leaves Riyadh confronting a strategic reality it has faced before: external security guarantees have limits.

The problem is compounded by the regional conflict involving Iran.

The Houthis are aligned with Iran, and their activities have become increasingly connected to the broader confrontation involving Tehran, Saudi Arabia and the United States.

But reducing Yemen to an Iranian proxy war would also miss the local dimensions of the conflict.

Yemen has its own political divisions, tribal structures, economic grievances and competing centres of power.

That is why military superiority alone has repeatedly failed to produce lasting stability. Saudi Arabia's current challenge is therefore not simply defeating the Houthis. It is preventing Yemen from becoming a permanent security threat. That requires more than air defence. It requires diplomacy, border security, economic engagement and a political settlement that produces a functioning Yemeni state. There is another lesson here for Riyadh. Military intervention can change the battlefield much faster than it can change the political structure underneath it. The Saudi-led intervention demonstrated the limits of trying to impose a decisive outcome on a fragmented country. Now the consequences are reaching back toward Saudi Arabia. The attacks have threatened cities, energy infrastructure and shipping routes. Saudi authorities have described the safety of Mecca as a red line, particularly after the interception of a drone south of the holy city.

On September 22, Saudi Arabia, Turkey, Egypt and Pakistan issued a joint statement affirming Riyadh's right to defend itself while also stressing navigation security and diplomacy as the sustainable path forward. That combination—defence plus diplomacy—may define the next phase. The question is whether diplomacy can move faster than the battlefield.

For Saudi Arabia, Yemen was once a war it entered to secure its border. It has become a reminder that borders cannot always be secured by military power alone. The longer Yemen remains unstable, the greater the danger that the conflict becomes permanently regional. And that would make Yemen's nightmare not merely Saudi Arabia's problem. It would become everyone's.

Xi Makes His Taiwan 'Independence' Move

Third, the economic stakes are staggering. Taiwan manufactures the vast majority of the world's most advanced semiconductors, the chips that power the artificial intelligence boom that Mr. Trump's dinner guests are racing to lead. A crisis in the Strait would do to the technology economy what the closure of Hormuz has done to energy, only faster and deeper.

Fourth, allies are watching. Japan, South Korea, the Philippines, Australia and India all calibrate their own China policies against what Washington says and does. If America can redefine its Taiwan policy in a toast at a state dinner, every security commitment it has made in Asia becomes a little less credible, and every capital hedges a little harder toward Beijing.

What the summit actually delivered

For all the ceremony, the substance was thin. Treasury Secretary Scott Bessent said the two sides extended their trade truce by two months to give negotiators more time, a sign of how much remains unresolved. Mr. Xi called for military-to-military communication to avoid the "Thucydides Trap," the historical pattern in which a rising power and an established one stumble into war. He urged Washington back to talks with Iran. He offered to host 100,000 American students over five years, and promised two pandas, Ping Ping and Fu Shuang, to Zoo Atlanta. These are welcome gestures. Stable channels between the world's two largest economies are good for everyone, and nobody should cheer for a new Cold War. But gestures are cheap, and the price Mr. Xi named for deeper friendship is not.

The right answer

Mr. Trump prizes deals, and there is a deal to be had with China on tariffs, fentanyl, farm purchases, flights, rare earths and the guardrails around artificial intelligence. None of it requires changing a word of America's Taiwan policy. He should say so plainly, and his administration should put it in writing: the United States does not support Taiwan independence, opposes unilateral changes to the status quo by anyone, and will continue to meet its obligations under the Taiwan Relations Act. Then he should release the arms package that has sat in abeyance since spring.

Clarity is not provocation. It is what keeps a status quo stable. Mr. Xi made his move on Thursday. The best reply is to leave the board exactly as it is.

The Trump-Xi Summit, And India's Many Worries Of Its Own

Which brings us to the double standard on Russian oil. In August 2025, Washington slapped a punitive 25% tariff on Indian goods for buying Russian crude, even though China buys far more. That penalty was lifted in February as part of an interim trade deal, but the House is now weighing a bill that would authorize 100% tariffs on countries buying Russian energy. India cannot threaten America's supply of anything critical. China can. That asymmetry will shape how any such law is applied.

The Quad's long silence

Then there is strategy. The Quad, the partnership of the United States, India, Japan and Australia that was meant to anchor a free and open Indo-Pacific, has not held a leaders' summit since September 2024 in Wilmington, Delaware. India holds the chair and has been ready to host. The summit has not happened, and officials in New Delhi say quietly that the Trump administration has lost interest.

It is hard to overstate how that looks from India. The American president has now met China's leader twice in five months, with state visits in both capitals. He has not found a date for the Quad. If Washington and Beijing decide to manage Asia between themselves, India risks becoming a subject of their conversations rather than a participant in them.

The same risk exists in technology. If the two AI superpowers settle the rules of artificial intelligence bilaterally, India's role could shrink to adopting standards written elsewhere, despite its enormous pool of engineers and its world-class digital public infrastructure.

And India's most immediate security worries are untouched by any of this. China remains Pakistan's principal arms supplier and diplomatic shield. The border in Ladakh remains militarized. A friendlier Washington-Beijing relationship does nothing to ease those pressures, and may reduce American appetite to help India manage them.

What India should do

The answer is not to lament a thaw India cannot stop, nor to rush into Beijing's arms. It is to build weight that matters regardless of who is getting along with whom.

That means turning the trade agreements with the European Union and New Zealand into real export growth, and closing the long-promised bilateral deal with the United States. It means investing seriously in critical-mineral processing and semiconductor manufacturing, so that India has something the world cannot easily replace. It means pushing to revive the Quad, even at the ministerial and working level, where cooperation on maritime security, technology and disaster response still delivers. And it means using forums like the UN, the G20 and BRICS to insist that the rules of the coming era, from trade to AI, are written with India at the table.

India spent the last decade benefiting, somewhat passively, from American-Chinese rivalry. That era may be ending. The next one will reward countries with their own economic, technological and military weight. Coexistence between Washington and Beijing is a relief for the world. For India, it should also be a wake-up call.

‘BLACKMAIL’ DIPLOMACY?

INDIA CANNOT BECOME A PAWN IN THE U.S.-RUSSIA CONFRONTATION

There is a legitimate argument that powerful countries sometimes use economic pressure to change the behaviour of other governments.There is also a legitimate argument that countries facing such pressure are entitled to protect their own economic and strategic interests. The current U.S.-India dispute over Russian oil sits squarely between those two principles. The U.S. House of Representatives has passed legislation authorising tariffs of up to 100% on countries that purchase significant quantities of Russian energy. India, one of Russia's largest oil customers, could be exposed to the measure if it becomes law and is applied.

Washington's stated objective is straightforward: reduce Russia's ability to finance its war against Ukraine. New Delhi's position is also straightforward: energy purchases are part of managing the requirements of a population of roughly 1.4 billion people and maintaining diversified supplies.

Calling the policy “blackmail” turns a complicated geopolitical dispute into a slogan. The more interesting question is whether economic coercion can achieve the intended strategic result without creating significant costs for the country applying it.

That question is not theoretical.

India's Russian oil imports have already declined. Reuters reported that imports fell 16.5% in August to approximately 2.1 million barrels per day, with preliminary September data pointing toward another decline. Indian refiners have increasingly turned toward alternative suppliers. That suggests pressure can change behaviour.

But it does not settle the larger argument. India has historically maintained relationships with Russia while simultaneously expanding strategic cooperation with the United States, Europe, Japan and other partners. Its foreign policy has often sought room to manoeuvre rather than formal alignment with any single bloc.

Washington's pressure tests that strategy.

So does Moscow's expectation that India will continue buying Russian energy. New Delhi is therefore not simply choosing between America and Russia. It is trying to preserve decision-making space in a world in which the major powers increasingly expect partners to take sides.

There is also an economic paradox.

If restrictions sharply reduce Russian oil supplies without replacing them with sufficient alternative production, global prices can rise. That could increase Russia's revenue per barrel even while reducing its export volume.

That is one reason sanctions policy is difficult.

The objective is to reduce an adversary's income without destabilising the global market that supplies everyone else.

India also has legitimate grounds for asking whether similar standards are applied consistently across countries and whether exemptions or waivers are being used elsewhere. Those questions should be answered with documented evidence, not rhetoric.

The bigger issue is sovereignty.

A partnership between India and the United States cannot mean that India automatically adopts every American position on Russia, Iran or China. Nor can India's long relationship with Russia mean that Moscow receives an automatic veto over Indian foreign policy. A mature strategic relationship must permit disagreement. That is particularly important because India and the United States have substantial interests in common: technology, defence cooperation, trade, supply chains, maritime security and Indo-Pacific stability. Those interests should not be reduced to a single dispute over oil.

The current confrontation therefore presents a test for both capitals.

Washington has to decide how much economic pressure it can impose without damaging broader cooperation.

New Delhi has to decide how much strategic autonomy it can preserve while maintaining access to Western markets and technology.

Neither question has a simple answer.

But one principle is clear: India is not merely a piece on someone else's geopolitical chessboard.

It is a major country with its own energy requirements, security interests and diplomatic calculations. The real measure of Indian strategic autonomy will not be whether New Delhi agrees with Washington or Moscow. It will be whether New Delhi can disagree with either when its national interests require it.

KATRINA KAIF-AND THE VERY INDIAN PROBLEM OF TOO MUCH ‘AUDACITY’

There is something almost extraordinary about the confidence of an internet troll. A person sitting behind a screen, knowing almost nothing about another human being, can suddenly behave as though they have been appointed that person's judge, critic and supervisor.

Katrina Kaif recently became the latest target.

After her appearance at a Ganesh Chaturthi celebration, social-media users commented on changes in her appearance and weight following the birth of her son in November 2025. The comments became sufficiently widespread that other public figures, including Ali Zafar and Salman Khan, spoke out against the body-shaming. One influencer later apologised for remarks directed at her. The remarkable thing is not that people have opinions.

Everybody has opinions.

The remarkable thing is the expectation that the target should care.

Why should Katrina Kaif care what an anonymous stranger thinks about her body? Why should any celebrity?

And why do millions of people participate in the strange social-media ritual of examining photographs of a woman and discussing whether her body meets an imaginary public standard?

India has always had a complicated relationship with celebrity.

We make stars into gods and then enjoy pulling them back down. But social media has changed the scale. Earlier, a cruel remark might be made at a party or in a newspaper office. Today it can be delivered directly into the subject's digital life and repeated thousands of times. There is another contradiction here. Indian society frequently celebrates motherhood while simultaneously demanding that women return to a particular physical appearance almost immediately afterward. Men are allowed to age. They gain weight. They lose hair. Their grey hair is sometimes described as distinguished. Women are often treated differently.

Katrina's experience illustrates that contradiction. She has spoken publicly about changing beauty standards and about shifting her own focus toward health and feeling well rather than simply appearance. That is the part worth noticing. The internet keeps asking celebrities to perform perfection. Real life keeps refusing. A woman becomes a mother. Her body changes. Her priorities change. Her face changes with age. Her career changes. Her definition of beauty changes. None of these developments require public approval. The phrase “celebrity” has apparently confused some people into thinking it means “public property.” It does not. Being famous means being visible. It does not mean surrendering basic dignity. There is also a lesson for the audience. Every click rewards something. Every insulting comment creates engagement. Every outrageous remark gets amplified. Every celebrity pile-on produces more traffic for the platforms distributing it. Trolling survives partly because it works. The cure therefore cannot be celebrity outrage alone. It requires audiences to become less interested in cruelty as entertainment. That may be harder than it sounds. India has enormous social-media energy. It can mobilise support, expose wrongdoing and create genuine community. But the same machinery can turn somebody's appearance, marriage, parenting, religion, accent or career into a public referendum. The answer is not that people should stop having opinions. The answer is learning the difference between an opinion and an entitlement. You are entitled to think Katrina Kaif looks different. You are not entitled to demand that she change because you dislike it. That distinction is not complicated. It is simply one of basic manners. Perhaps the most revealing thing about the Katrina episode is therefore not what strangers said about her. It is what their behaviour says about us. The internet has given everyone a microphone. It has not given everyone the right to be heard.

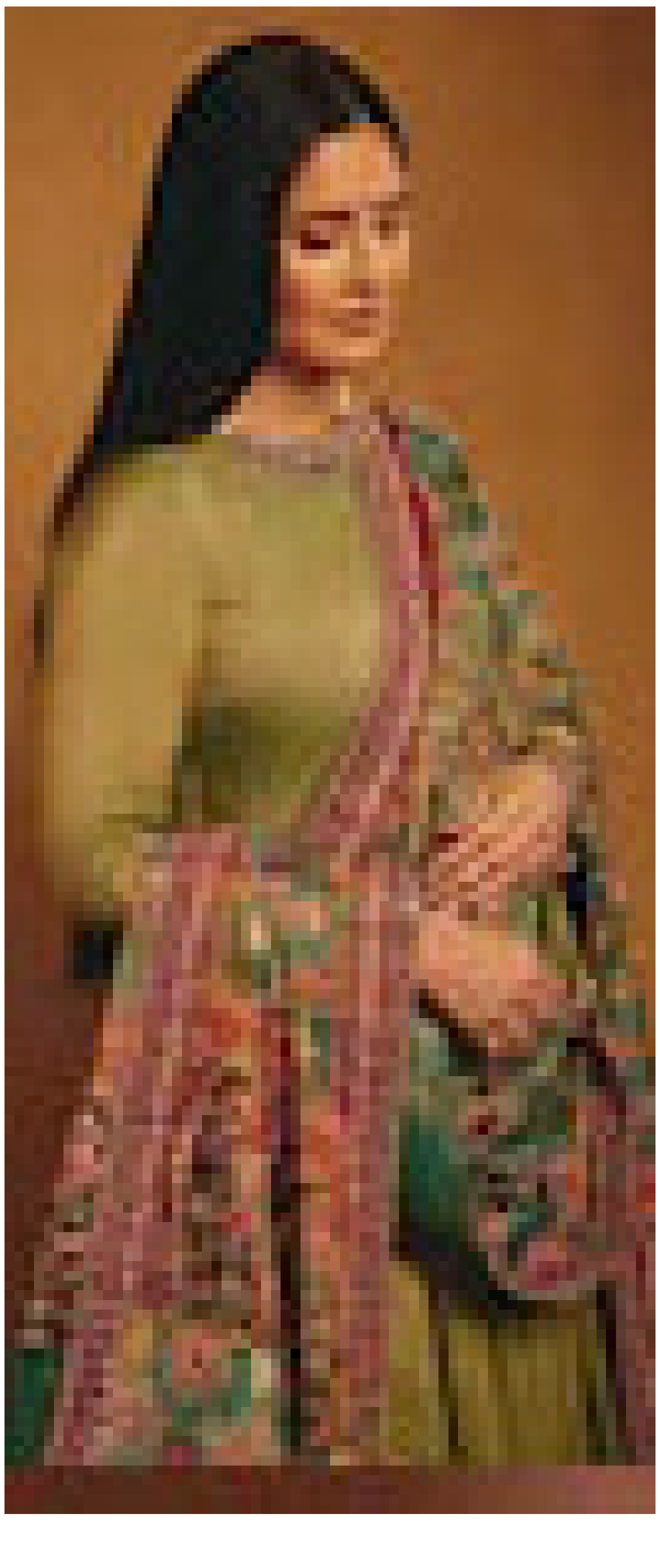

"Annihilate" or Deal: Trump Uses UN Stage to Lay Out America's Global Posture

UNITED NATIONS, NEW YORK — Donald Trump went to the General Assembly on Tuesday less to engage in diplomacy than to describe how he sees American power, with the Iran war at the center.

In a roughly 37-minute speech at the opening of the General Assembly's 81st session, the president covered war, oil, the Arctic, artificial intelligence and the failings, as he sees them, of the institution hosting him.

Iran: two options

Most of the speech was about Tehran. Trump called Iran "the number one sponsor of terror" and argued that his administration had confronted a threat that earlier leaders, in the US and abroad, had failed to address.

He presented the war's next phase as a decision only he could make. He asked world leaders, "Do I drive them into hell with no chance of survival and no hope of future greatness or generations?" The alternative he described was a deal that would let Iran rebuild.

He also offered a timetable. Trump predicted a deal would come after the November midterm elections, saying Iran was waiting to see how he performed. He urged countries to support the complete economic isolation of Iran until it stopped attacking commercial shipping and backing terrorism.

Leaders from energy-importing countries were listening for what he said about oil. Trump said that once the war ends, prices will come "way down," because oil is the big thing. For now, markets remain unsettled by threats to oil infrastructure and shipping lanes, even though commercial traffic through the Strait of Hormuz has improved. Qatar, which has acted as a mediator, said it was trying to overcome a "deep deficit of trust" between Washington and Tehran.

"Eight wars"

Trump again presented himself as a peacemaker, raising last year's count. He said it had been his honor to "settle eight wars", several of them long-running. He listed disputes involving Cambodia and Thailand, Kosovo and Serbia, the DRC and Rwanda, Pakistan and India, Armenia and Azerbaijan, and the war in Gaza.

Including Pakistan and India on the list will again draw attention in South Asia. New Delhi has consistently maintained that the May 2025 ceasefire was reached bilaterally, without outside mediation.

On Ukraine, Trump said efforts to end the war were continuing, telling the hall it was time to stop the killing. The UN audience would have noted the contrast: an American president calling for peace in Europe while openly considering annihilation in the Middle East.

Greenland

The most concrete announcement concerned the Arctic. Trump called Greenland the "northern frontier of North America." Under the deal, the US, which already has a military presence there, can add new "defense areas." He said the pact gives Washington "the complete ability to do what is necessary to defend the American continent" and Europe.

Trump, Danish Prime Minister Mette Frederiksen and Greenland Prime Minister Jens-Frederik Nielsen held a trilateral signing ceremony on the sidelines of the Assembly. It followed a year in which disputes over Greenland, trade, defense spending and Trump's push for NATO help in the Iran war often put him at odds with Canada and European states.

From AI to "superintelligence"

In one of the less expected parts of the speech, Trump proposed renaming a technology. He argued that AI should be called "superintelligence," saying the word "artificial" makes intelligence sound fake. His summary was blunt: "Whoever wins superintelligence wins." He repeated his view that the US AI industry should keep growing quickly with few restraints.

The Americas and the UN

Trump also focused on the Western Hemisphere. He described a US military operation in Venezuela that led to the arrest of President Nicolás Maduro, and announced a major oil agreement between the two countries. He called Cuba an "absolutely failed state."

He also criticized the body he was addressing. He called the International Criminal Court an institution "full of evil people," urged nations to leave it, accused the Human Rights Council of focusing too much on the US, and criticized UNESCO and the International Maritime Organization.

What the world heard

For the 193 member states, the message was clear even where it contradicted itself: Washington intends to act alone when it chooses, bargain when it suits, and treat multilateral institutions as optional. For South Asia, the practical questions are oil prices, the India–Pakistan peace claim, and whether a deal with Tehran really arrives "right after" November, with every energy importer affected either way.

"Don't Punish India": Jamie Dimon Warns Washington as New Law Puts 100% Tariffs on the Table

MUMBAI / NEW YORK — Jamie Dimon rarely wastes words. The head of JPMorgan Chase came to Mumbai this week with a message for Washington: go after Moscow if you must, but be careful not to wreck one of the world's biggest energy consumers along the way.

Speaking in an interview with CNBC TV18 on Tuesday, Dimon said he hoped America would sit down and understand all the issues involved and "not end up punishing India and the world oil markets" while it works to combat Russia. His point was about how refineries actually operate, not a defense of the Kremlin. Some crude is refined and imported according to the specific requirements of individual refiners, and if India does not buy it from Russia, it has to buy it somewhere else.

The law that changed everything

Dimon spoke four days after a signing in Washington that changed the rules for every major buyer of Russian energy. President Trump signed the Lindsey O. Graham Sanctioning Russia and Iran Act of 2026 (H.R. 5334) on September 18, two days after it cleared the House of Representatives. The Senate had approved it 86–11 and the House followed 262–159.

The bill carries some political history. It is named for the late Republican senator, who worked on the measure for more than a year before his sudden death in July, and was co-written with Democratic Sen. Richard Blumenthal. Early drafts of Graham's bill had proposed tariffs as high as 500 percent. The final law is lower but still severe: it authorizes tariffs of up to 100% on the five largest buyers of Russian oil and natural gas.

India is squarely in that group. In July 2026, India sourced more than 50% of its oil imports from Russia, roughly 1.7 million barrels per day. India depends on imports for more than 88% of its crude needs.

The law does leave the White House room to maneuver. It does not automatically impose a 100 percent tariff on every buyer of Russian oil. It gives the president wide discretion, includes exceptions, and creates a process for countries that sharply cut purchases or provide significant support to Ukraine. Analysts quoted by The Indian Express said India would almost certainly seek waivers.

New Delhi has kept its public response measured. The Ministry of External Affairs said the matter had been discussed at high levels with US officials in recent months, and that India had clearly laid out the implications for both the bilateral relationship and the international energy market.

Dimon's arithmetic

Dimon's warning went beyond diplomacy. He argued that tariffing India over Russian crude would harm global energy markets and could push oil well past $90 a barrel. He also noted that Indian refineries are configured to process Russian crude grades, so a forced rapid switch would cause operational problems that turn into real economic disruption.

He did not oppose pressuring Russia. He questioned whether oil tariffs were the right tool, especially if they ignored how crude is used inside India's refining system. He also pointed to a better route. On the long-delayed US–India trade agreement, he said he would urge both governments to sit down and finish it, stressing the importance of stability. He also predicted India's economy could triple in size over the next decade.

Shock absorbers running out

Dimon's timing matters because the world is already in an oil crisis. The US–Israel war on Iran, now in its seventh month, has disrupted Gulf shipping. Brent crude has hovered near $100 a barrel, up from roughly $70 before the war began. The India absorbed the first blows, but its buffers were thin from the start. In March, calculations based on analyst and oil ministry data showed India's strategic petroleum reserves could cover only five to six days of consumption. Within weeks, there had been no March crude loadings from Gulf countries for cargoes crossing Hormuz. The next buffer was the balance sheets of the state-run fuel retailers, and that one is wearing out too. During the election cycle, retailers held pump prices steady as crude rose, and by mid-2026 the three companies were together absorbing losses of roughly $57 million a day. Once the electoral constraints lifted, four rounds of price increases followed in quick succession from mid-May. Kpler warned that rising import costs, a weaker rupee and growing under-recoveries had pushed policymakers toward fuel-conservation messaging and austerity measures. Discounted Russian crude has been one of the few cushions still working. A 100 percent tariff would force India to choose between cheap fuel and its largest export market.

The dispute is not only between Washington and New Delhi. It also involves the countries and refineries that buy, process and depend on particular grades of oil. China, Turkey and others face the same calculation. If the biggest buyers are pushed out of Russian barrels all at once, every economy that imports fuel, from Lagos to Lima, would pay through the price. That is the core of Dimon's case: sanctions meant to punish a single aggressor can end up taxing everyone else. Whether the White House uses the new law as leverage for a trade deal, or actually imposes the tariffs, may be one of the most consequential economic decisions of the autumn.

India's long road to a permanent UNSC seat

India is campaigning for both a permanent and a non-permanent seat on the UN Security Council. Securing a permanent seat requires significant changes to the UN structure, which are progressing slowly. India is seen as a key voice for the Global South and in the Indo-Pacific. Foreign Affairs Minister S Jaishankar, currently in New York for the UN meeting, has initiated the campaign for a non-permanent seat this year.

In August 1950, the US proposed to India, through its ambassador, that it consider replacing China as a permanent UNSC member. Nehru reportedly dismissed this suggestion, missing India's chance for permanent membership. However, the international situation was at the peak of the Cold War; the complexity may have justified his stance.

New Delhi has been working for the seat for the past 30 years as part of its foreign policy goals. Over the years, many countries have supported India's candidacy, recognising its growing influence, large population, and contributions to peacekeeping. However, changing the UNSC's structure is complicated because it requires unanimous consent from the current five permanent members: the United States, Russia, China, France, and the United Kingdom. Currently, there is no clear timeline for when, or if, India will achieve this goal.

India believes the current UNSC structure no longer reflects modern realities. It argues that its status as the largest democracy and its growing economy make it a key global player. India's commitment to peace is shown through its significant involvement in UN peacekeeping missions, where it has sent many personnel to help maintain stability.

India will need to engage in strong diplomatic efforts, as Tajikistan is also vying for the Asia-Pacific non-permanent seat on the United Nations Security Council.

Tajikistan's support from the Organisation of Islamic Cooperation could make the competition harder for India. To strengthen its position, India needs more support beyond Fiji, the United States, Austria, and Sri Lanka. Elections happen once a year through a secret ballot and require a two-thirds majority, even if candidates are not opposed.

The G-4 nations support each other's ambitions for permanent seats, and some European countries back India's bid for the UNSC.

However, challenges remain, including disagreements over how many new seats to add and the controversial question of veto power for those new members.

Despite support from various nations, India faces challenges regarding new seats and veto power. It favours a proposal that initially excludes veto rights for new permanent members, addressing existing members' concerns while promoting fairer representation. As External Affairs Minister S Jaishankar reiterated in parliamentary sessions, India is actively engaged in the Inter-Governmental Negotiations (IGN) on UNSC reforms.

India is working to mobilise broader support for expanding the UNSC. This strategic engagement includes bolstering its ties with Global South nations, highlighting India's commitment to fostering collective development and addressing shared challenges on the international stage.

India advocates reform of the United Nations Security Council (UNSC) because it believes the current structure no longer reflects 21st-century realities. As the world's largest democracy with a rapidly growing economy, India plays an important role on the global stage.

Additionally, India's long-standing commitment to international peace and security is demonstrated by its substantial contributions to UN peacekeeping missions. The country has deployed thousands of personnel, further solidifying its reputation as a regional player dedicated to maintaining global stability.

Several European nations have supported India's candidacy, seeing it as a way to diversify representation within the Council. Prime Minister Narendra Modi has been particularly outspoken about the urgent need for reform, emphasising important issues such as seat allocation and claims regarding regional representation. However, the reform process has faced significant challenges because no unified negotiating text exists and disputes continue over expanded membership and the contentious issue of veto power.

Despite strong backing from multiple countries, substantial challenges remain. Central to these challenges are contentious discussions over allocating new seats and the implications of allowing additional members to wield veto power. Nevertheless, India continues to champion permanent membership, articulating its commitment to both global governance and the principles of peace and security the UNSC is meant to uphold.

In its reform proposal, India is open to a structure that may initially exclude veto power for new permanent members. This proposal seeks to address historical apprehensions among current members while promoting more equitable representation. This move acknowledges the need to balance power dynamics within the Council and ensure diverse global voices are included in decision-making.

Moreover, support for India's candidature continues to grow, with backing from entities like the African Union, which has called for a permanent seat to ensure the UNSC adequately represents African interests and perspectives. Nevertheless, the path to permanent membership is complex and requires careful negotiations and consensus-building among current permanent members. The bid will test India's diplomatic outreach across regions, especially among the Global South, OIC members, SCO countries, African states, island nations and major Western partners.

The unfinished story of India's handloom weavers

At The Kunj, in New Delhi, Aadyam Handwoven recently brought together handwoven textiles from different weaving clusters across India. Alongside the textiles was something increasingly difficult to encounter — a special screening of Shyam Benegal's 1987 Hindi film Susman, which portrayed the lives and struggles of India's handloom weavers.

Susman is not readily available on mainstream streaming platforms, and Aadyam obtained special permission from Shyam Benegal's family to screen the film. "Susman" — loosely translated as "the essence" — is an apt title for a film about the people who form the very warp and weft of India's handloom tradition.

Nearly four decades after the film was made, it raises an uncomfortable question: how much has really changed for the Indian weaver? "From the time of Shyam Benegal's movie, a lot has changed, but nothing much has changed. The film is equally relevant today," says Manish Saksena, Business Lead, Aadyam Handwoven, an Aditya Birla initiative.

Among the traditions showcased was Pochampally Ikat, which originates in Bhoodan Pochampally in Telangana's Yadadri Bhuvanagiri district and is renowned for its distinctive geometric patterns. The beauty of Ikat begins even before the loom. Unlike conventional weaving, where the design emerges primarily during weaving, in Ikat the yarn itself is carefully tied and resist-dyed according to a predetermined pattern before it reaches the loom. The coloured threads must then be aligned with remarkable precision during weaving for the pattern to emerge. The slight feathering at the edges of motifs — rather than machine-like uniformity — gives Ikat much of its distinctive handmade character.

There is something truly distinct about this craft. In Pochampally, this intricate process also creates an unusual partnership between weavers. "In Pochampally, the weaver has to be very particular. He has to synchronise with the person doing the tie-and-dye," explains Saksena. "The husband and wife often work in tandem here. In other clusters, men may do the main weaving and women some of the lighter weaves, but because of the technique in Pochampally, there is much more working together."

But keeping such labour-intensive craftsmanship alive comes at a price. Pochampally saris at premium stores in silk can today range from around Rs 20,000 to Rs 1 lakh, depending on the silk, intricacy and amount of work involved. "Handloom is meant to be worn by everyone. That is the true essence," says Saksena. "But silk prices have really been shooting up. At the same time, there is a minimum wage, and we are very conscious that the weavers' livelihood is maintained." It creates one of handloom's contemporary contradictions: how does a craft remain accessible while ensuring that the people making it are adequately paid?

For Saksena, Susman is also personal. He first saw the film at a festival in 1987. "It pretty much shaped why I chose this profession," he recalls. "It was a very inspirational film and impacted me at a very impressionable age." At the exhibition, he also displayed another piece of his own history — a sari he bought for his mother from his first salary in 1994.

A sari can carry a family memory for decades; a weaving tradition can carry a cultural memory for centuries. Nearly 40 years after Susman, perhaps the challenge is no longer simply preserving the loom. It is ensuring that the people sitting at it can build a future from it.

Real INTERNATIONAL EDITION

Desi Times ਦੇਸੀ ਟਾਈਮਜ਼ Weekly

www.desitimes.ca QCNA

Matrimonial

Canadian Well settled Sikh khatri ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ Canadian Born 1993 Born ਲੜਕੀ ਕੱਦ 5 ਫੁੱਟ 9 ਇੰਚ, Accounting ਦੀ Degree Holder Air Canada ਦੇ Head Quater Finance department ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਲਈ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ Canadian Born ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ well settled ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾ ਅੱਛੀ ਜਾਬ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ ਤੇ ਦਾੜੀ Trim ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Please Send Biodata and Pictures. Contact : Cell 514-465-8920, Whatsapp 514-465-8920

VOLUME 7, ISSUE NO # 544 Friday, 02 OCTOBER, 2026, MONTREAL TEL : (438) 500-6024

U.S. nearly encroached on Canadian sovereignty during tariff talks: Quebec premier

The U.S. came close to encroaching on Canadian sovereignty during tariff negotiations, Quebec Premier Christine Fréchette said Saturday.

"On the American side, there was a willingness to negotiate on issues that affected Canada's sovereignty. I'm thinking about how we set our tariff policies," she told an afternoon news conference.

Prime Minister Mark Carney made the right call to stop talks, she said.

The Americans had proposed negotiating matters around Quebec's French-language legislation, Fréchette said, such as the requirement for French to be included on consumer devices like electronics or household appliances and user manuals.

She was surprised to hear the request came on the last day of the negotiation, she said.

"Our culture, our language is central to our identity and it is important to exclude that from the negotiation table," said Fréchette.

"It's something that is crucial for us and it won't change, even though we are threatened with different tariffs, it won't change. We will stay the way we are."

Quebec now faces a difficult period, she said.

"If a particular industry is hit hard, several municipalities will be affected," she said.

Quebec Finance Minister Eric Girard said it is too early to know how many jobs could be lost, but he expects it to be a significant number, albeit not as extreme as what was seen during the pandemic.

Province to support exporters

Bernard Drainville, Quebec's economy minister, announced the launch of two programs meant to keep afloat the province's businesses in the manufacturing and primary sectors during the escalating trade war.

The first will support businesses with yearly revenue of $2 million or more in the manufacturing or primary sectors whose revenue has been significantly reduced by U.S. tariffs of 25 per cent or more.

They will be eligible for loans with a moratorium of up to 24 months and can submit their application for assistance as soon as Monday.

The other will support those that make $1 million to $2 million a year and are facing financial difficulties due to the tariffs, by offering loans of up to $150,000 with a 12-month moratorium. Applications for that measure will start being accepted next week.

These programs will be in addition to the aid the Quebec government expects Canada to announce in the following days.

"It is the federal government that led these negotiations, and it is the one that must step up to support businesses and employees," Fréchette said.